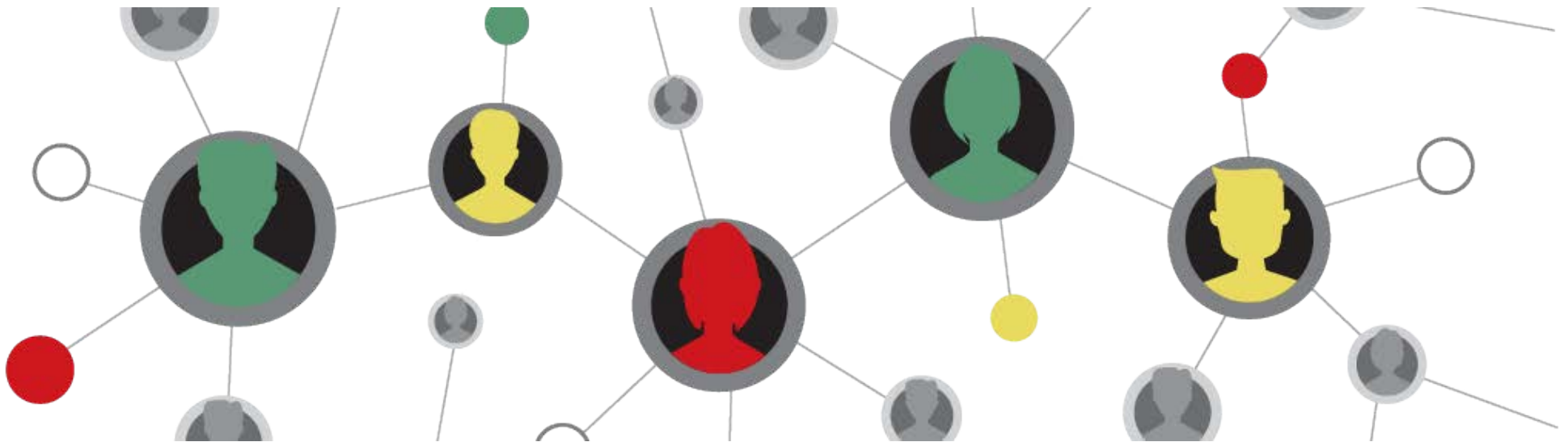

Reële functies wat anders bekeken

Koen Stulens

Reële functies wat anders bekeken

1965 – *Moderne Wiskunde* – Papy

12

Functies

DE RELATIE ... HEEFT ALS VADER ...

1 – DEFINITIE

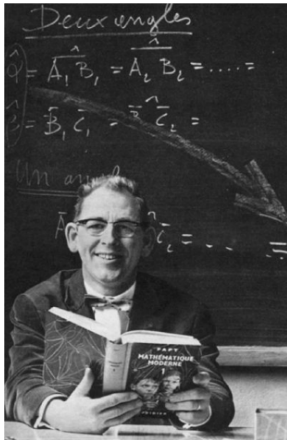
- Bekijk de graf 16 van de relatie P ... heeft als vader ... gedefinieerd in een verzameling E van personen.
Kan vanuit een punt van deze graf meer dan een pijl vertrekken ?
- Neen, daar niemand toch twee vaders kan hebben!
- Er zijn punten waar geen enkele pijl vertrekt. Wat betekent dat ?
- Dat betekent dat de vader van de persoon, door zo'n punt voorgesteld, geen element van de verzameling E is.
- Ken je andere voorbeelden van relaties die de eigenschap hebben **in elk punt van de graf vertrekt ten hoogste één pijl**
- De relaties ... heeft als moeder ..., ... heeft als grootvader langs vaderszijde ..., de relatie $x \rightarrow x + 5$ in de verzameling der natuurlijke getallen,...

DEFINITIE 1. — Men noemt een relatie functie asa uit elk punt van haar graf ten hoogste één pijl vertrekt.

GRAF 16

Reële functies wat anders bekeken

1965 – *Moderne Wiskunde* – Papy

DEFINITIE 1. — Men noemt een relatie functie *asa* uit elk punt van haar graf ten hoogste één pijl vertrekt.

Als x de oorsprong van een koppel van f is, dan zegt men dat de functie f gedefinieerd is in x en men noteert $f(x)$ het uiteinde van het koppel met oorsprong x .

Men noemt $f(x)$ de waarde van f in x .

Men zegt ook dat $f(x)$ het beeld van x is of dat de functie f , het element x op $f(x)$ afbeeldt.

2. Stellen we door f de functie $x \rightarrow x + 5$ voor.
Bereken $f(2)$, $f(17)$.
Welk is het beeld van nul door f ?
Op welk getal beeldt f het getal 7 af?
Welk is het getal waarvan 8 het beeld door f is?
Men zegt je dat $f(a) = 87$. Bereken a .

3. Duiden we door d de functie ... heeft als dubbel ... aan.
Welk is het beeld van 8 door d ?
Welk getal heeft 18 als beeld?
Als $d(u) = 100$, bereken dan u .
Op welk getal beeldt de functie d nul af?
Hoeveel is x als $d(x) = x$?

Reële functies wat anders bekeken

1983 – Algebra Deel 1 – LUC, Ooms

3. Relaties:

Definitie: Een deelverzameling $R \subset A \times B$ van het cartesisch product $A \times B$ noemt men een relatie van A naar B . Men schrijft meestal aRb in plaats van $(a, b) \in R$.

vb: $R = \{(x, y) \in \mathbb{N} \times \mathbb{N} \mid \exists q \in \mathbb{N} \text{ zodat } y = qx\} \subset \mathbb{N} \times \mathbb{N}$
 R is de relatie "is een deler van". M.a.w. $(x, y) \in R$ betekent x deelt y .

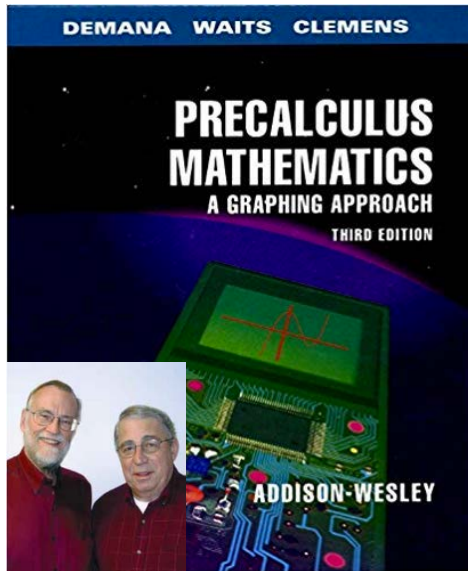
4. Afbeeldingen:

Definitie: f heet een afbeelding (of functie) van een verzameling X in een verzameling Y (notatie: $f: X \rightarrow Y$) als f een relatie is van X in Y zodat voor elke $x \in X$ één en slechts één element $y \in Y$ overeenkomt waarvoor geldt $(x, y) \in f$.
Anders uitgedrukt: f is een relatie van X in Y ,

Men schrijft $y = f(x)$ in plaats van $(x, y) \in f$, en men noemt $f(x)$ het beeld van x onder f .
Maak goed onderscheid tussen $f(x)$ en f : f is een functie, terwijl $f(x)$ een element is van Y . Twee afbeeldingen f, g van X in Y zijn gelijk als $f(x) = g(x)$ voor elke $x \in X$.

Reële functies wat anders bekeken

1993 – Precalculus Mathematics: A Graphing Approach – B Waits

Definition Function

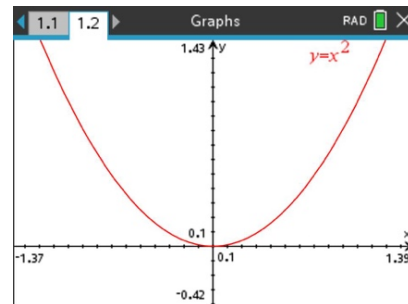
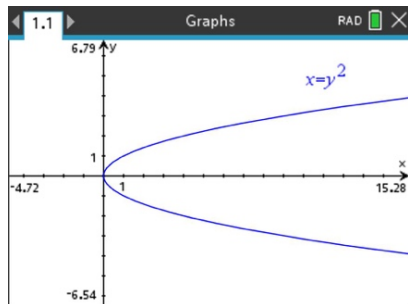
A **function** from a set D to a set R is a rule that assigns a unique element in R to each element in D .

Viewing and Interpreting Graphs

The points (x, y) in the plane whose coordinates are the input-output pairs of a function $y = f(x)$ make up the function's **graph**. The graph of the function $y = x + 2$, for example, is the set of points with coordinates (x, y) for which y equals $x + 2$.

Functions Defined by Equations

Equations in two variables can be used to define functions. However, not every equation in two variables represents a function.

The Vertical Line Test

If a graph represents a function, then each input determines one and only one output. Thus, no two points can have the same x -coordinate and different y -coordinates. Since any two such points would lie on the same vertical line, this fact provides a useful test for determining whether a graph represents a function.

A graph in a coordinate plane represents a function if and only if no vertical line intersects the graph more than once.

Reële functies wat anders bekeken

$$f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$$

$$x \mapsto f(x)$$

Uitdrukking

$$y = f(x)$$

Vergelijking

Reële functies wat anders bekeken

$$f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$$

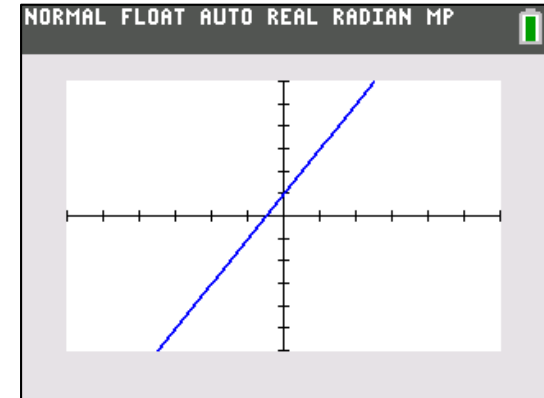
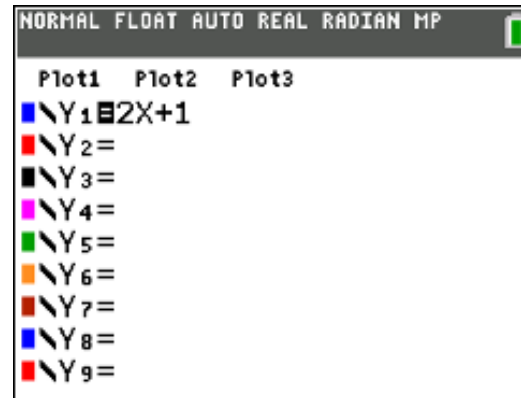
$$x \mapsto 2x + 1$$

Uitdrukking

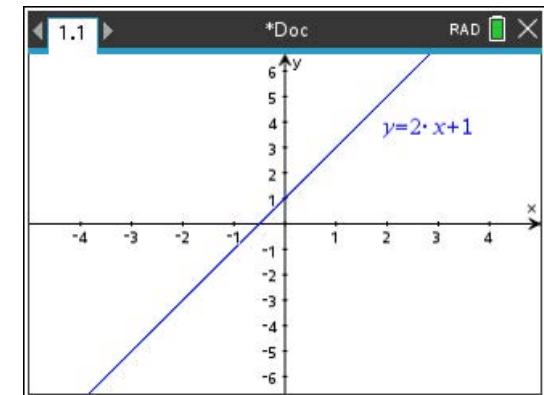
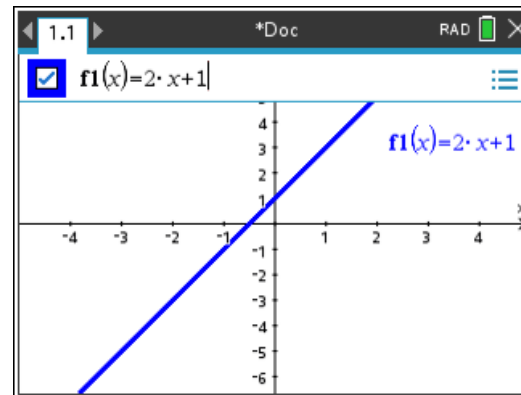
$$y = 2x + 1$$

Vergelijking
vd grafiek

Grafische Rekenmachine

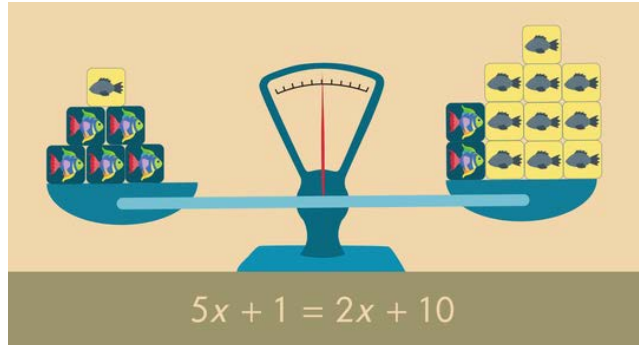

Dynamische Wiskunde Software

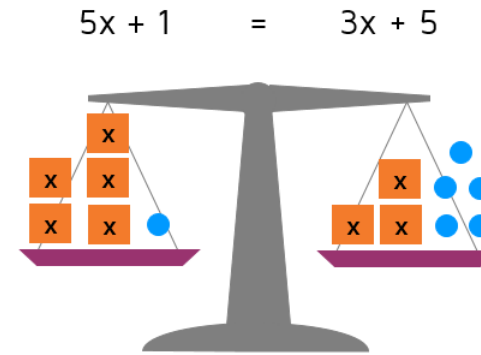
Reële functies wat anders bekeken

Vergelijkingen

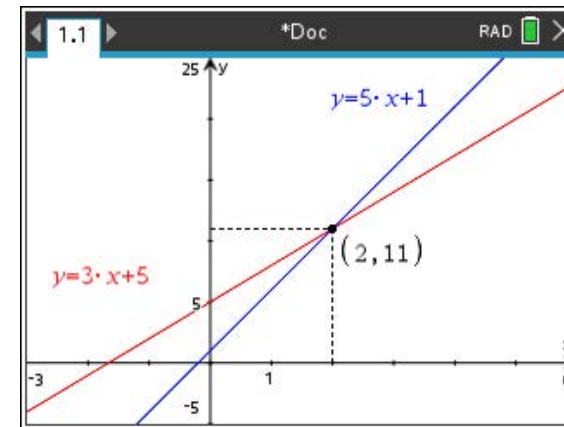
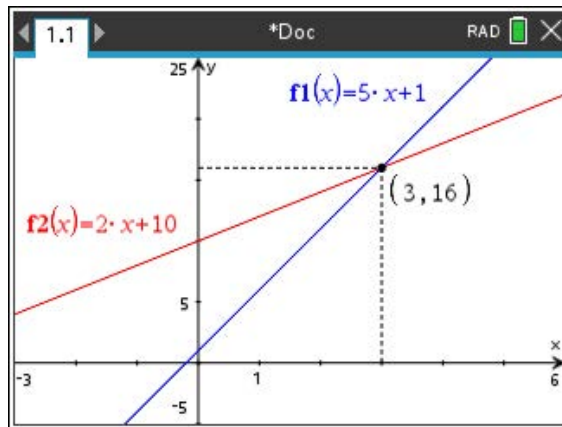

$$f_1: x \mapsto 5x + 1$$

$$f_2: x \mapsto 2x + 10$$

$$\begin{cases} y = 5x + 1 \\ y = 3x + 5 \end{cases} \quad \begin{cases} 5x - y + 1 = 0 \\ 3x - y + 5 = 0 \end{cases}$$

Reële functies wat anders bekeken

Variabelen

$$f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$$

$$x \mapsto 2x + 1$$

Uitdrukking

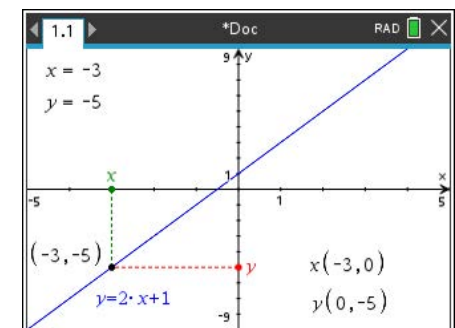
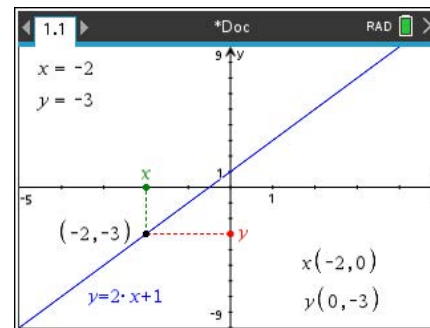
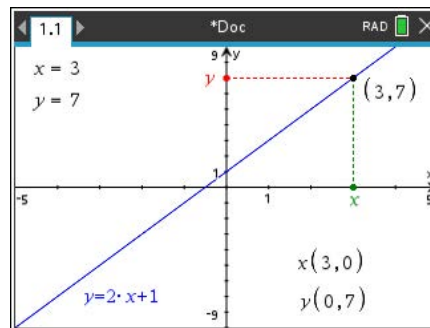
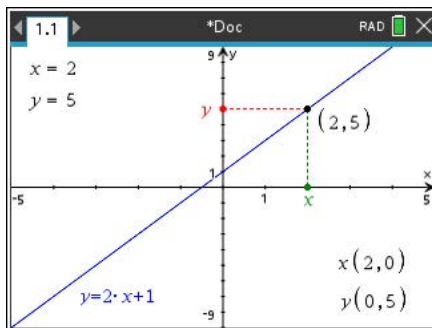
$$y = 2x + 1$$

Vergelijking

Independent variable (What is manipulated?)	AMOUNT OF WATER		Dependent variable	HEIGHT OF PLANT	
Value of the independent variable			Effect/result		
	Little	Much		Short	Long

x -Variabele $\rightarrow$ Onafhankelijk

y -Variabele $\rightarrow$ Afhankelijk $\rightarrow y(x) = 2x + 1$

Reële functies wat anders bekeken

Variabelen

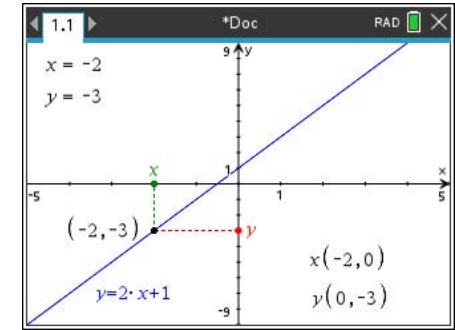
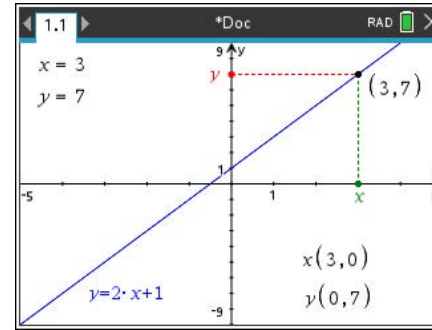
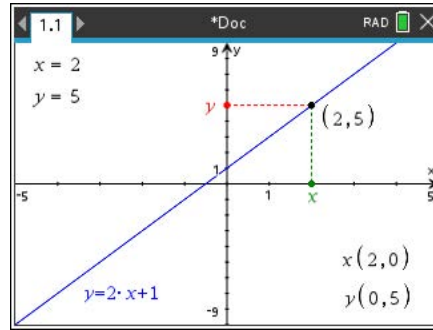
$$f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$$

$$x \mapsto 2x + 1$$

Uitdrukking

$$y = 2x + 1$$

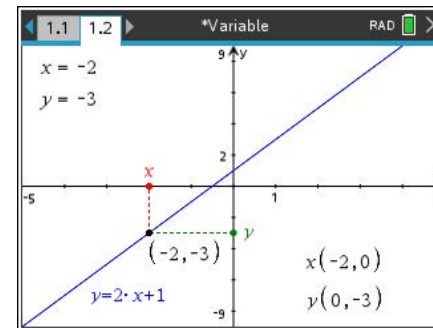
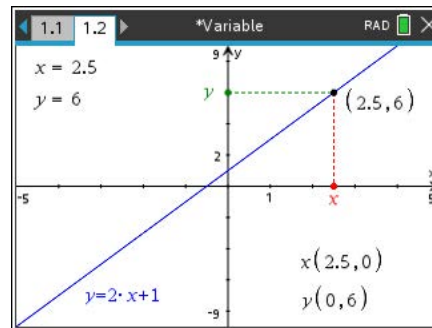
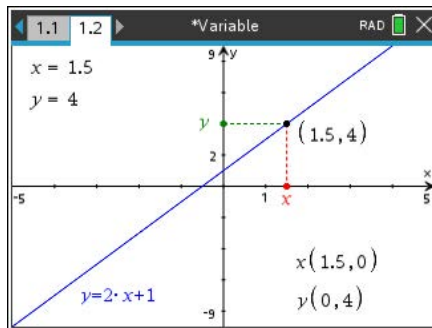
Vergelijking

x -Variabele $\rightarrow$ Onafhankelijk

y -Variabele $\rightarrow$ Afhankelijk $\rightarrow y(x) = 2x + 1$

Wat als we de rol van x en y omdraaien? $x(y)$?

$$y = 2x + 1$$

$$\Updownarrow$$

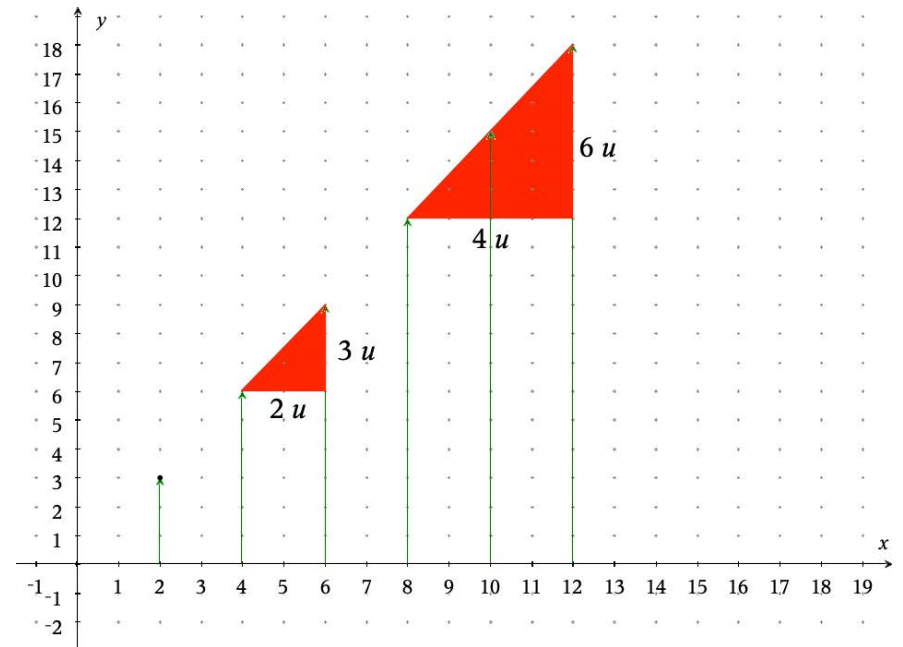
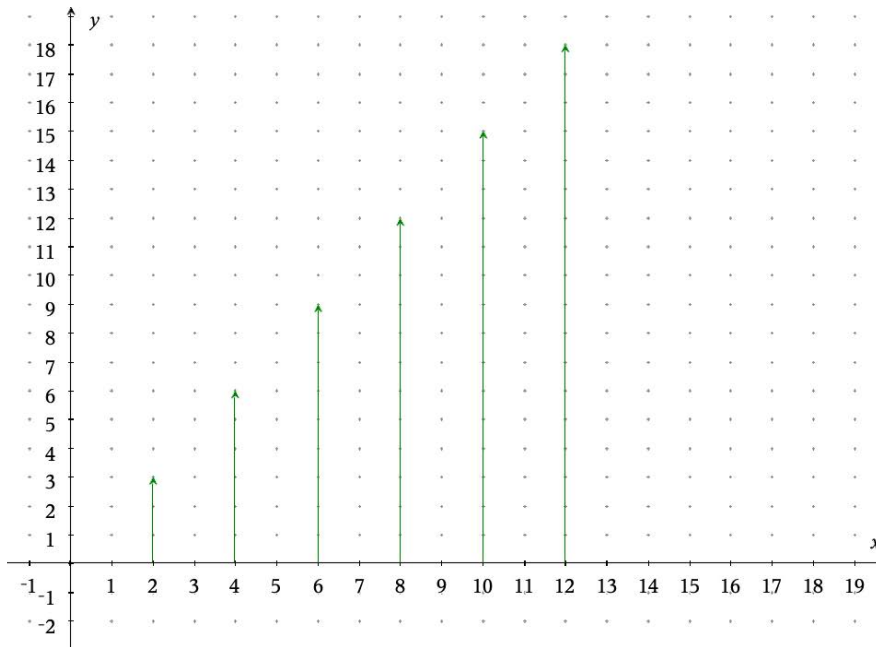
$$x(y) = \frac{1}{2}y - \frac{1}{2}$$

Reële functies wat anders bekeken

Helling

$$\frac{2}{3} = \frac{4}{6} = \frac{6}{9} = \frac{8}{12} = \frac{10}{15} = \frac{12}{18} = \dots$$

(2,3) ▶ (4,6) ▶ (6,9) ▶ (8,12) ▶ (10,15) ▶ (12,18) ▶ ...

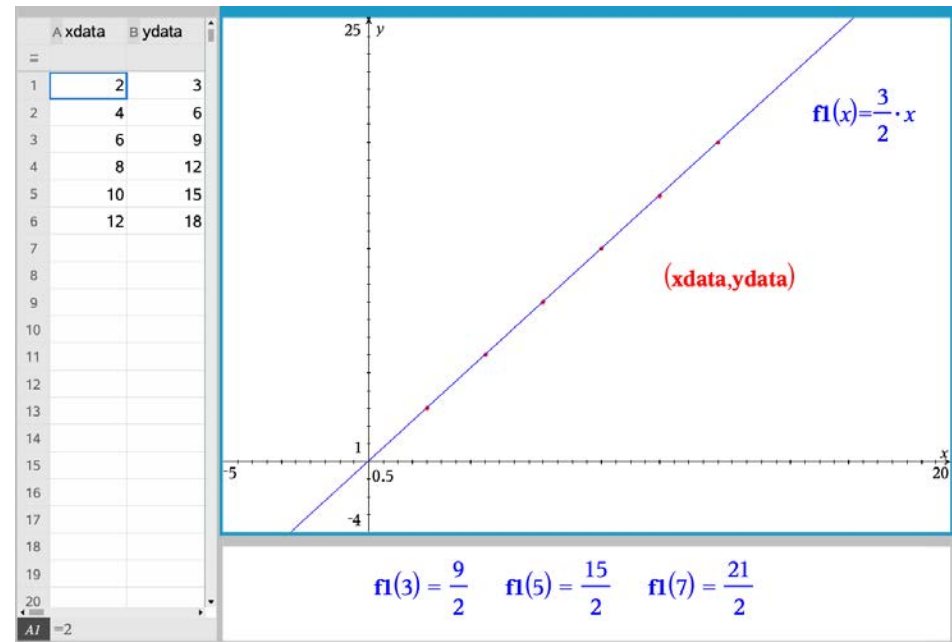
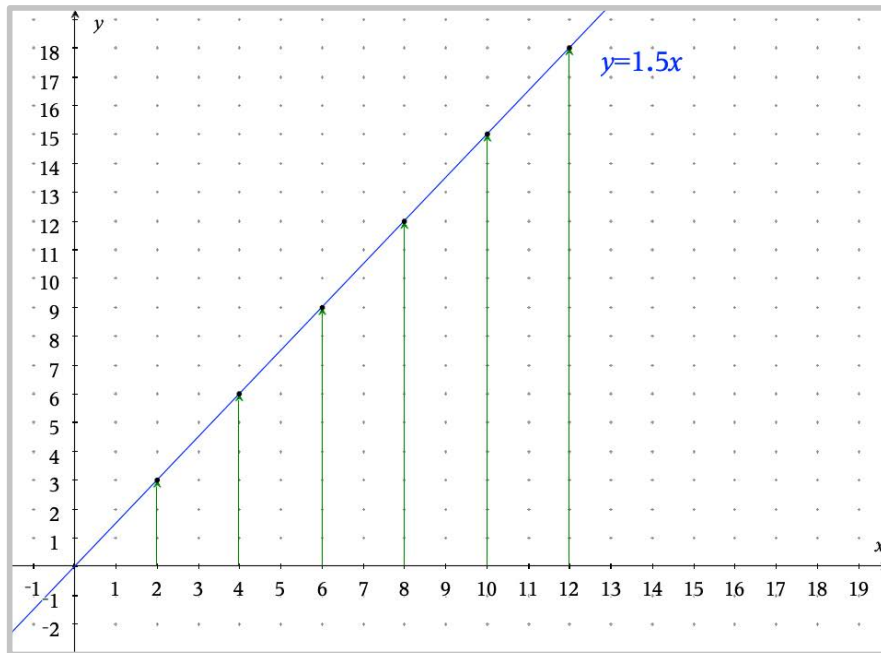

Reële functies wat anders bekeken

Helling

$$\frac{2}{3} = \frac{4}{6} = \frac{6}{9} = \frac{8}{12} = \frac{10}{15} = \frac{12}{18} = \dots$$

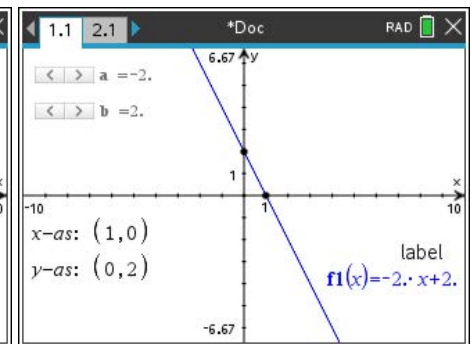
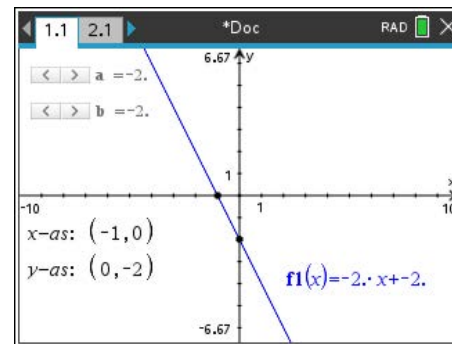
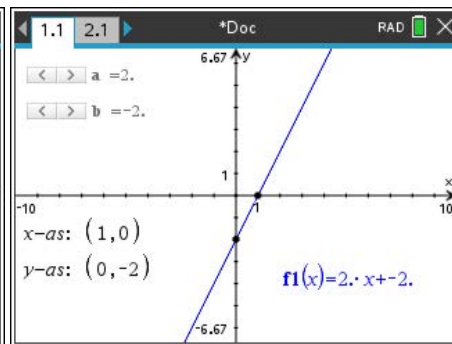
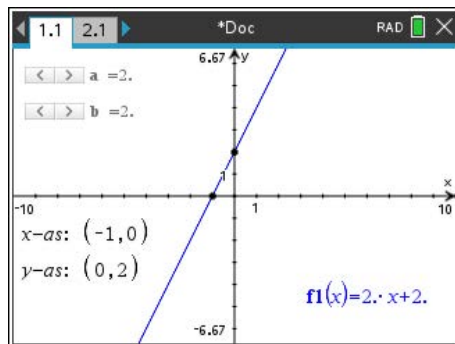
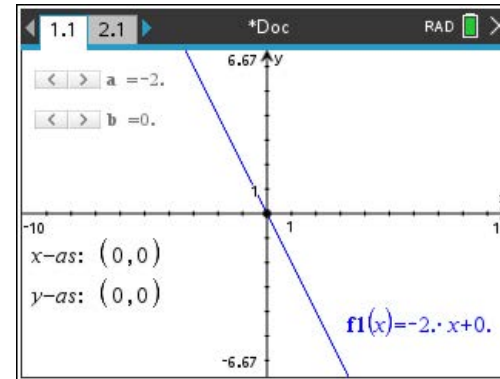
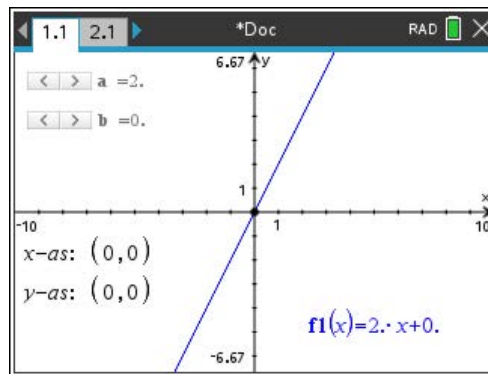
(2,3) ▶ (4,6) ▶ (6,9) ▶ (8,12) ▶ (10,15) ▶ (12,18) ▶ ...

Reële functies wat anders bekeken

Functies van de 1e graad

$$f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$$
$$x \mapsto ax + b \text{ met } a \neq 0$$

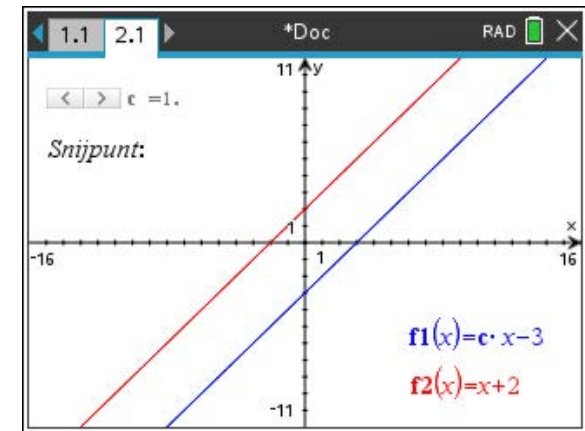
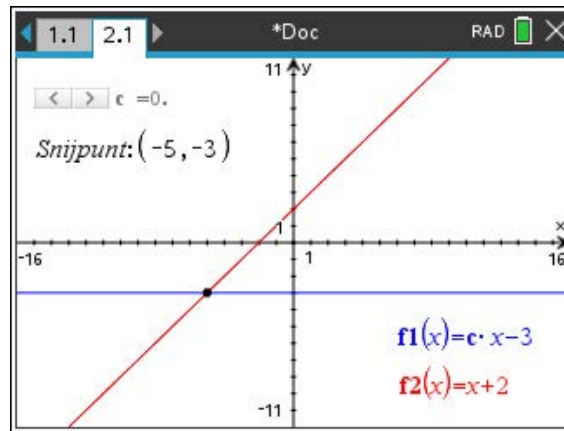
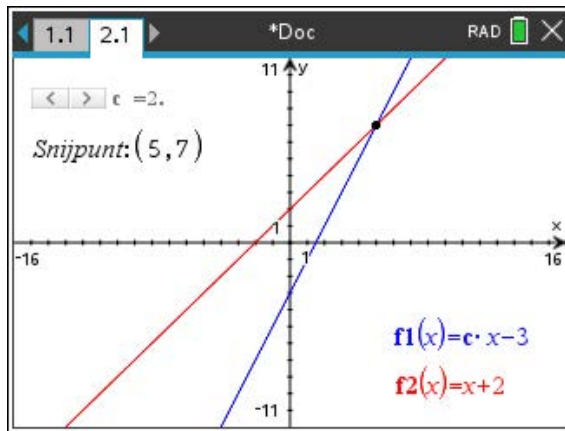
Reële functies wat anders bekeken

Vergelijkingen de 1e graad

Bespreek de oplosbaarheid van $cx - 3 = x + 2$ i.f.v. de parameter $c \in \mathbb{R}$.

$$f_1: x \mapsto cx + 3$$

$$f_2: x \mapsto x + 2$$

$$cx - 3 = x + 2 \Leftrightarrow cx - x = 3 + 2 \Leftrightarrow (c - 1)x - 5 = 0$$

$c = 1 \Rightarrow$ Geen oplossing

$c \neq 1 \Rightarrow$ Eén oplossing

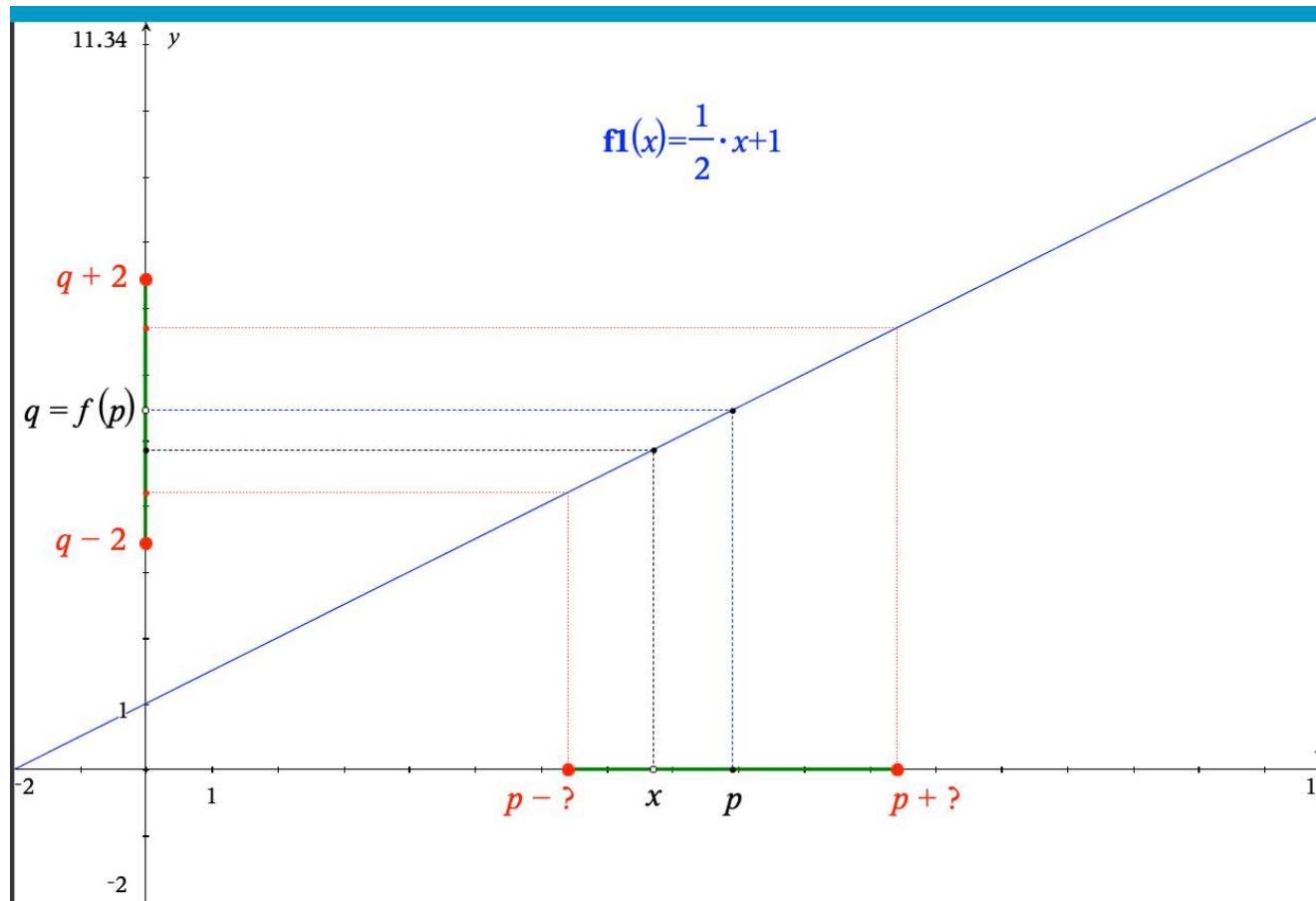
$$x = \frac{5}{c - 1}$$

Reële functies wat anders bekeken

Afstand

$$f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R} : x \mapsto \frac{1}{2}x + 1$$

Wat is de maximale afstand van x tot p zodat de afstand tussen $f(x)$ en $f(p)$ kleiner dan 2 blijft?

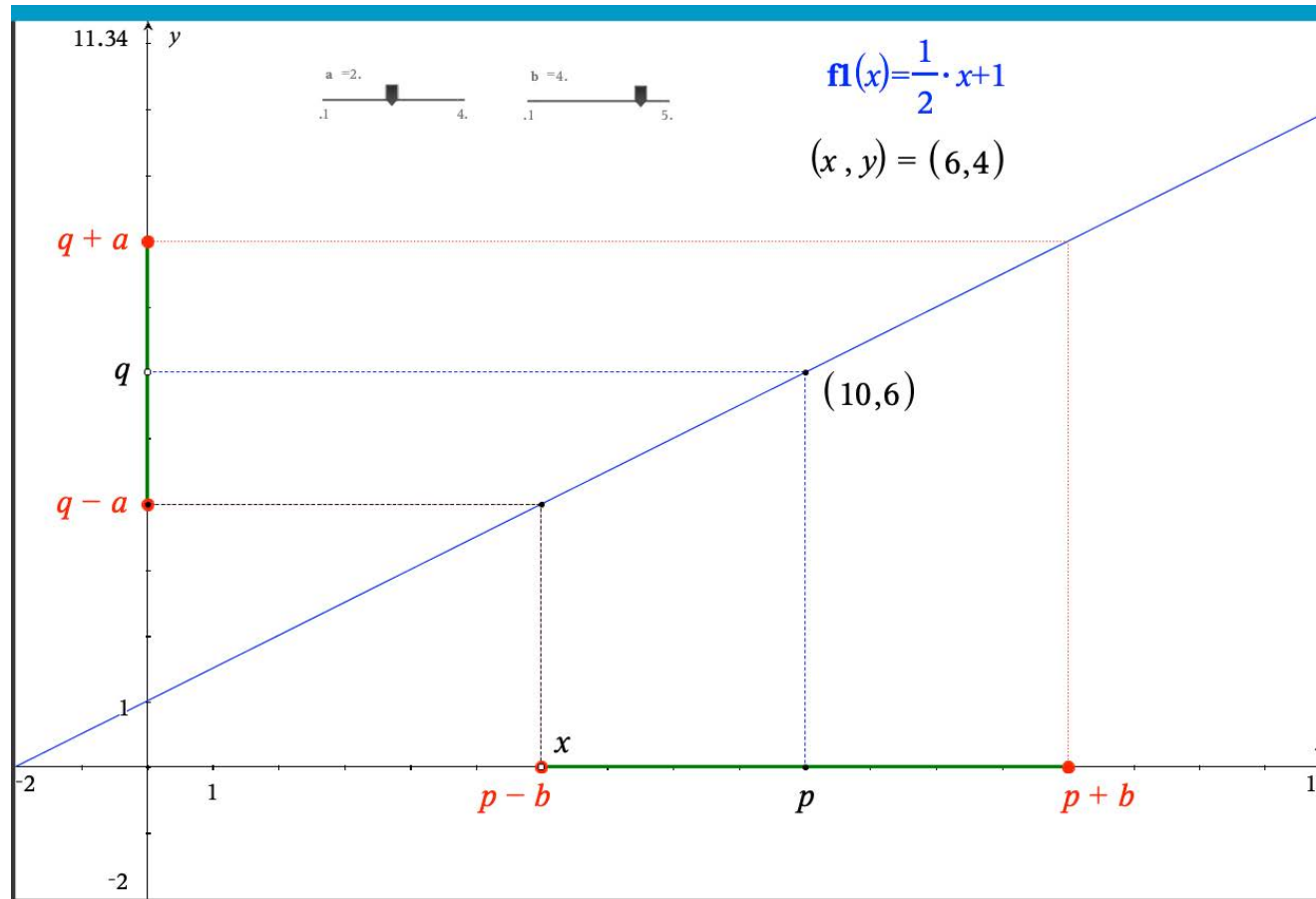

Reële functies wat anders bekeken

Afstand

$$f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R} : x \mapsto \frac{1}{2}x + 1$$

Wat is de maximale afstand van x tot p zodat de afstand tussen $f(x)$ en $f(p)$ kleiner dan 2 blijft ?

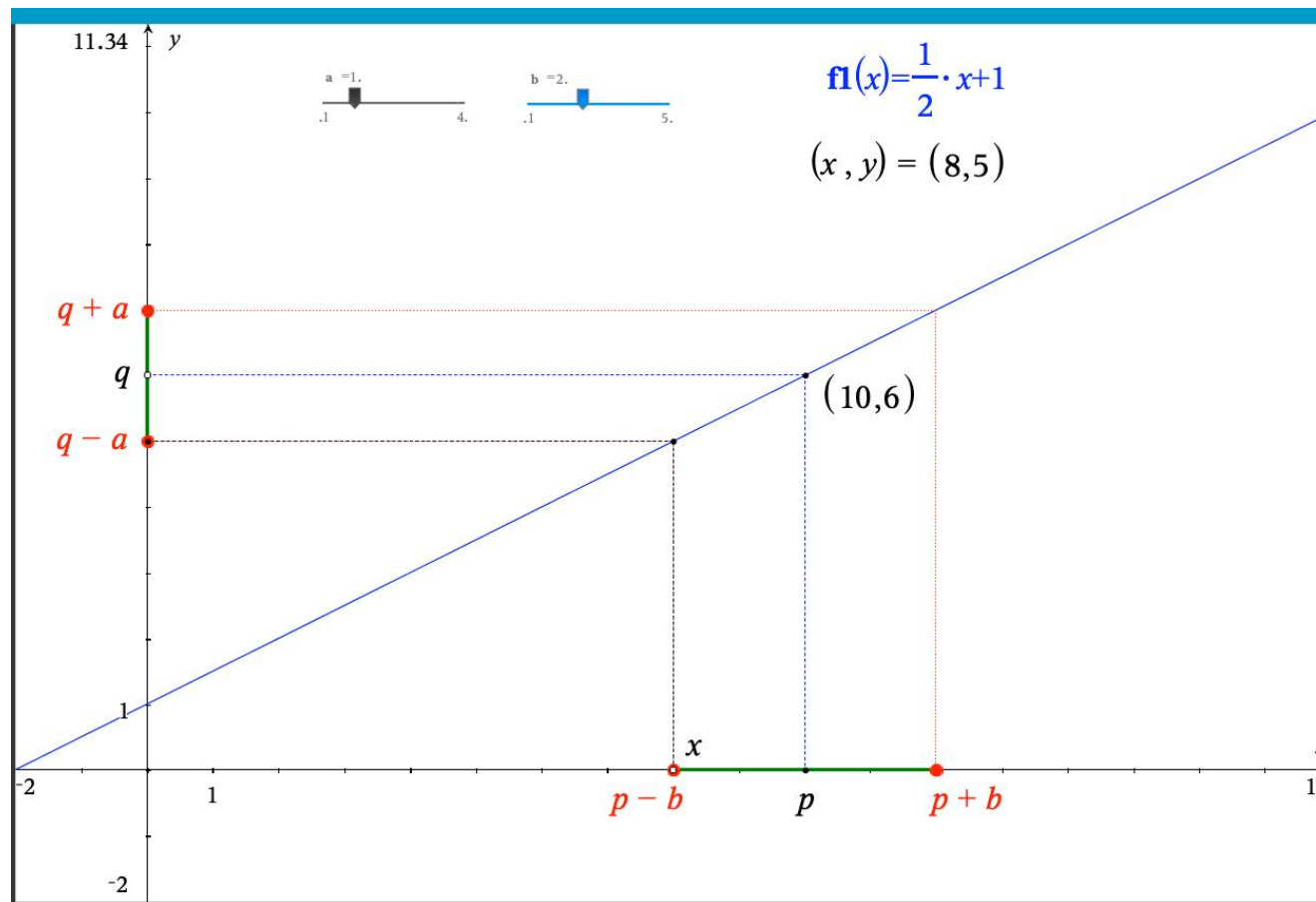

Reële functies wat anders bekeken

Afstand

$$f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R} : x \mapsto \frac{1}{2}x + 1$$

Wat is de maximale afstand van x tot p zodat de afstand tussen $f(x)$ en $f(p)$ kleiner dan 1 blijft ?

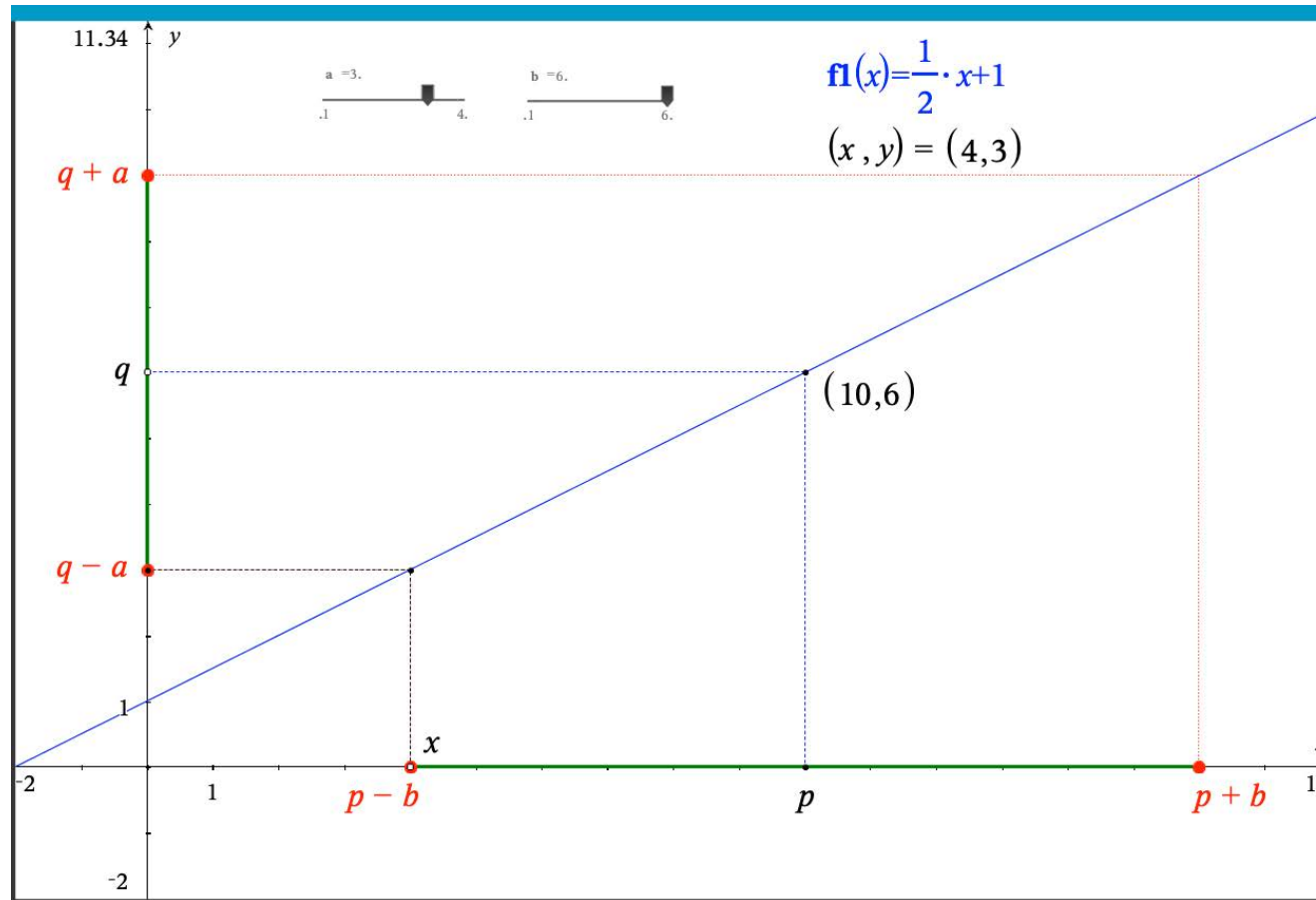

Reële functies wat anders bekeken

Afstand

$$f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R} : x \mapsto \frac{1}{2}x + 1$$

Wat is de maximale afstand van x tot p zodat de afstand tussen $f(x)$ en $f(p)$ kleiner dan 3 blijft ?

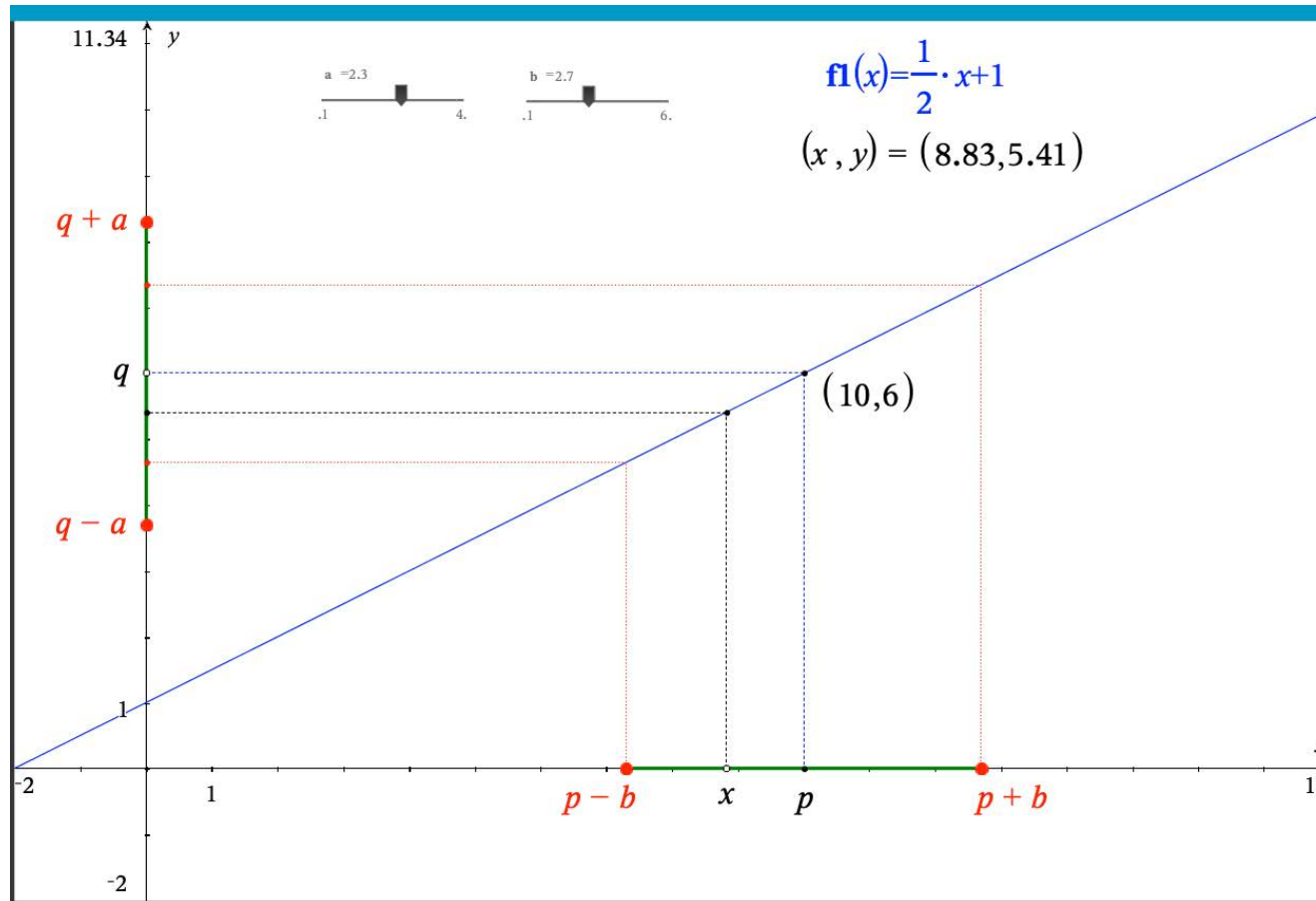

Reële functies wat anders bekeken

Afstand

$$f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R} : x \mapsto \frac{1}{2}x + 1$$

Wat is de maximale afstand b van x tot p zodat de afstand tussen $f(x)$ en $f(p)$ kleiner dan a blijft ?

- $a = 1 \Rightarrow b = 2$
- $a = 2 \Rightarrow b = 4$
- $a = 3 \Rightarrow b = 6$

$$|f(x) - f(p)| < a$$

$$\Leftrightarrow$$

$$\frac{1}{2}|x - p| < a$$

$$\Leftrightarrow$$

$$|x - p| < 2a$$

Voor iedere $a > 0$
de maximale afstand
is $b = 2a$.

Reële functies wat anders bekeken

Variabelen & Programmeren

A variable is like a storage box for various types of information

Above all, you can always change the value of a variable!

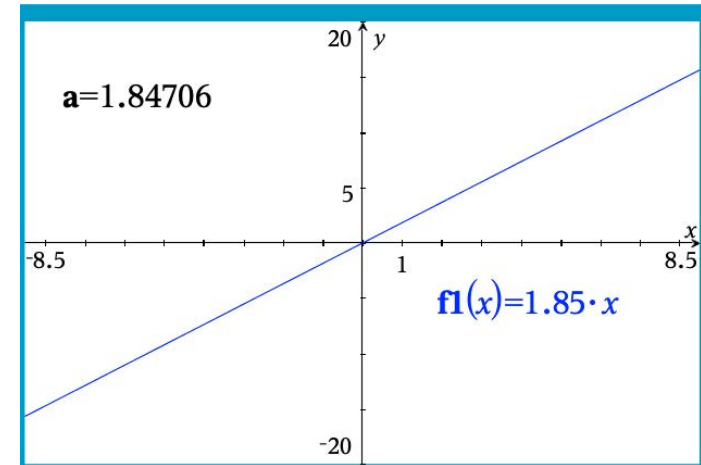
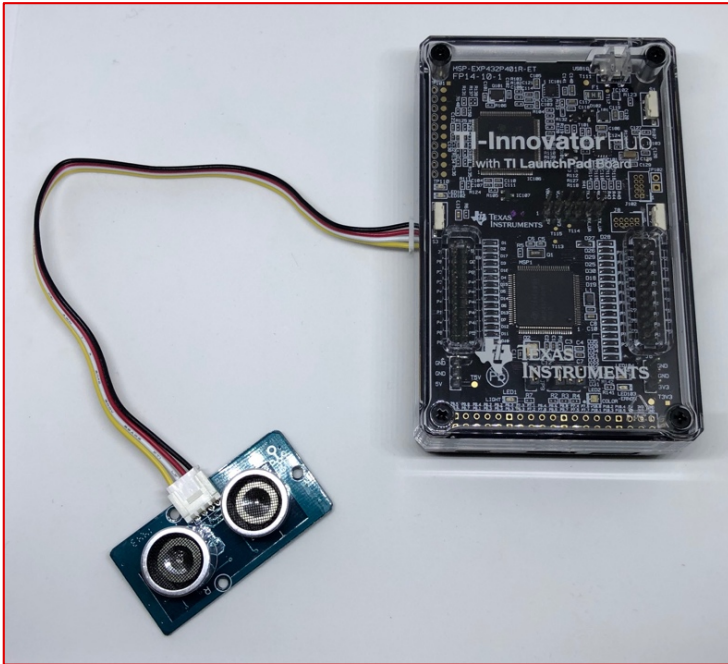
A variable stores information.

```
1.1 1.2 *Doc RAD 1/5
linear
Define linear()=
Prgm
Disp "y = f(x) = 2x + 1"
For x,-1,1,0.5
  y:=2·x+1
  Disp "For x = ",x," ⇒ y = ",y
EndFor
EndPrgm
```

```
1.1 1.2 *Doc RAD 1/5
linear()
y = f(x) = 2x + 1
For x = -1 ⇒ y = -1
For x = -0.5 ⇒ y = 0.
For x = 0. ⇒ y = 1.
For x = 0.5 ⇒ y = 2.
For x = 1. ⇒ y = 3.
Done
```

Reële functies wat anders bekeken

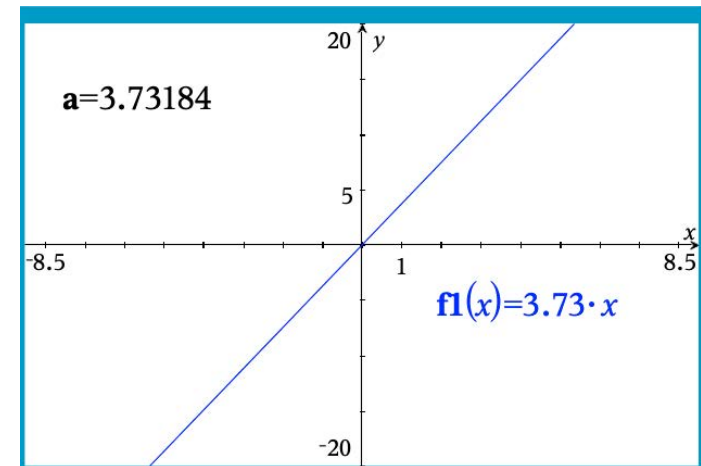
Variabelen & Programmeren


```

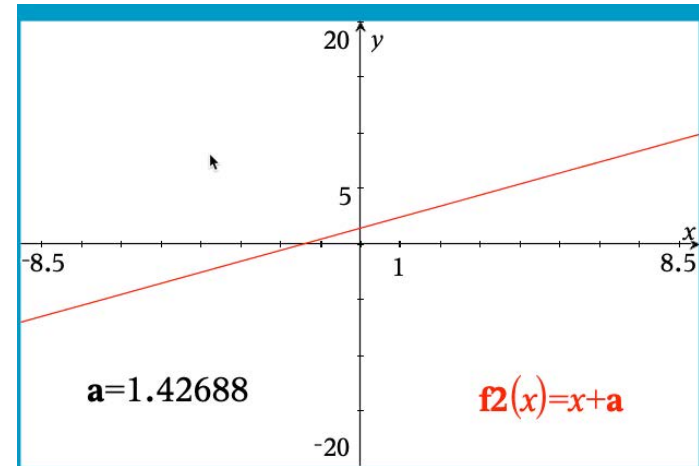
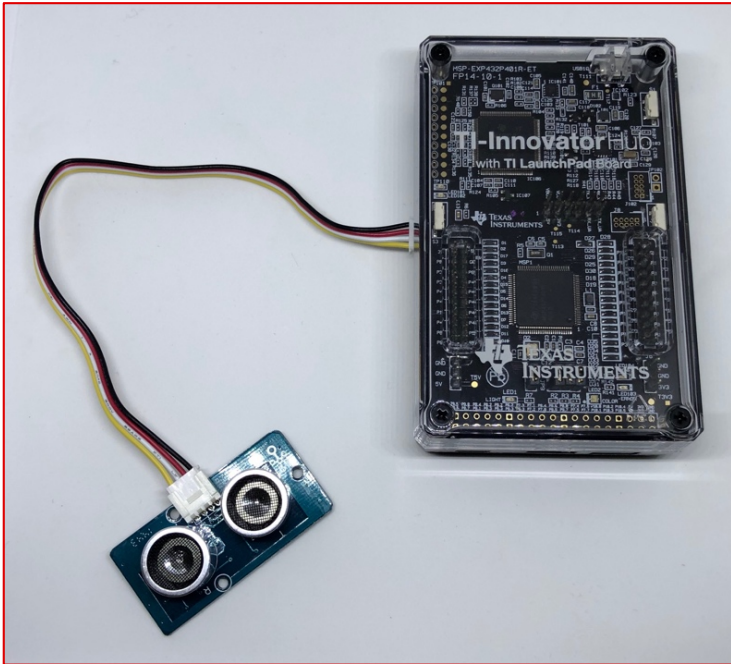
afstand 1/6
Define afstand()=
Prgm
Send "CONNECT RANGER 1 TO IN 1"
Send "READ RANGER 1"
Get d
Disp d," m"
a:=10·d
Disp a," dm"
EndPrgm
    
```

afstand()	
	0.18 m
	1.85 dm
	Done
afstand()	
	0.37 m
	3.73 dm
	Done

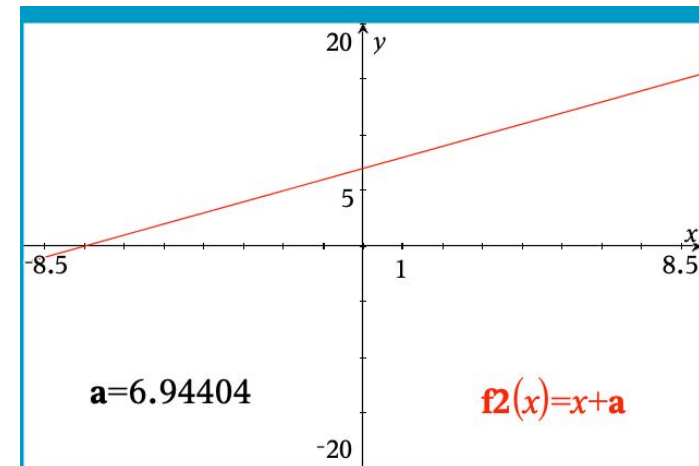

Reële functies wat anders bekeken

Variabelen & Programmeren

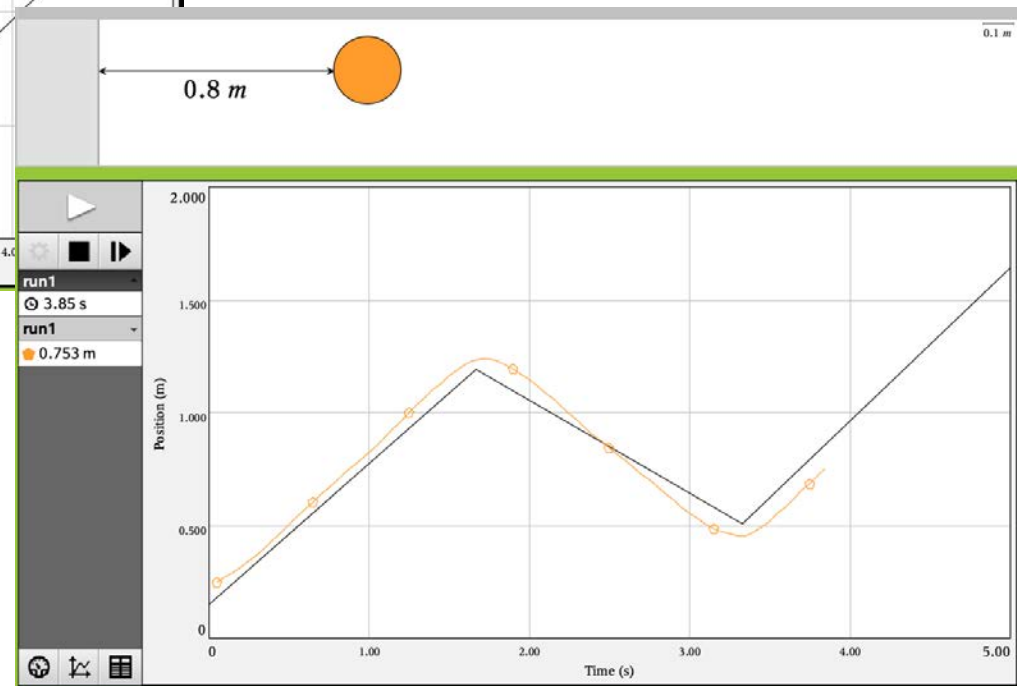
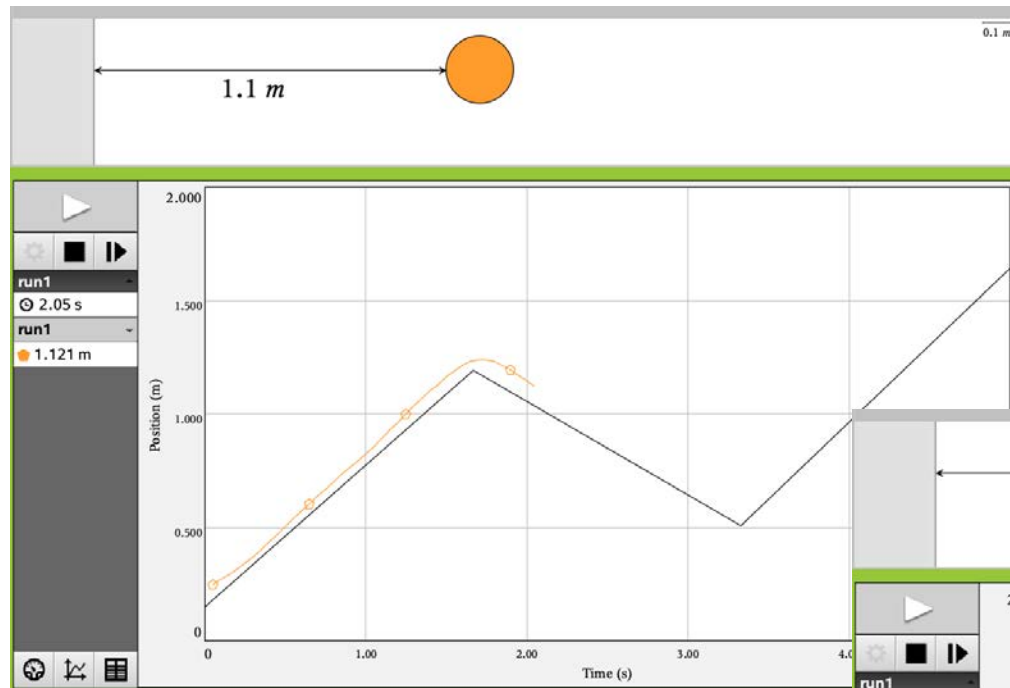

"afstand" stored successfully	
Define afstand() =	
Prgm	0.14 m
Send "CONNECT RANGER 1 TO IN 1"	1.43 dm
Send "READ RANGER 1"	Done
Get <i>d</i>	
Disp <i>d</i> ," m"	
$a = 10 \cdot d$	0.69 m
Disp <i>a</i> ," dm"	6.94 dm
EndPrgm	Done

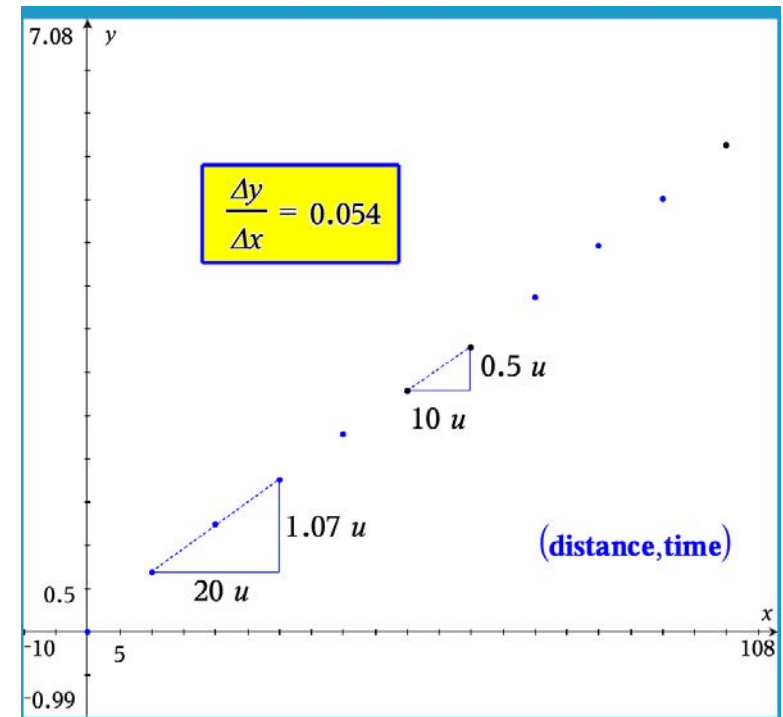
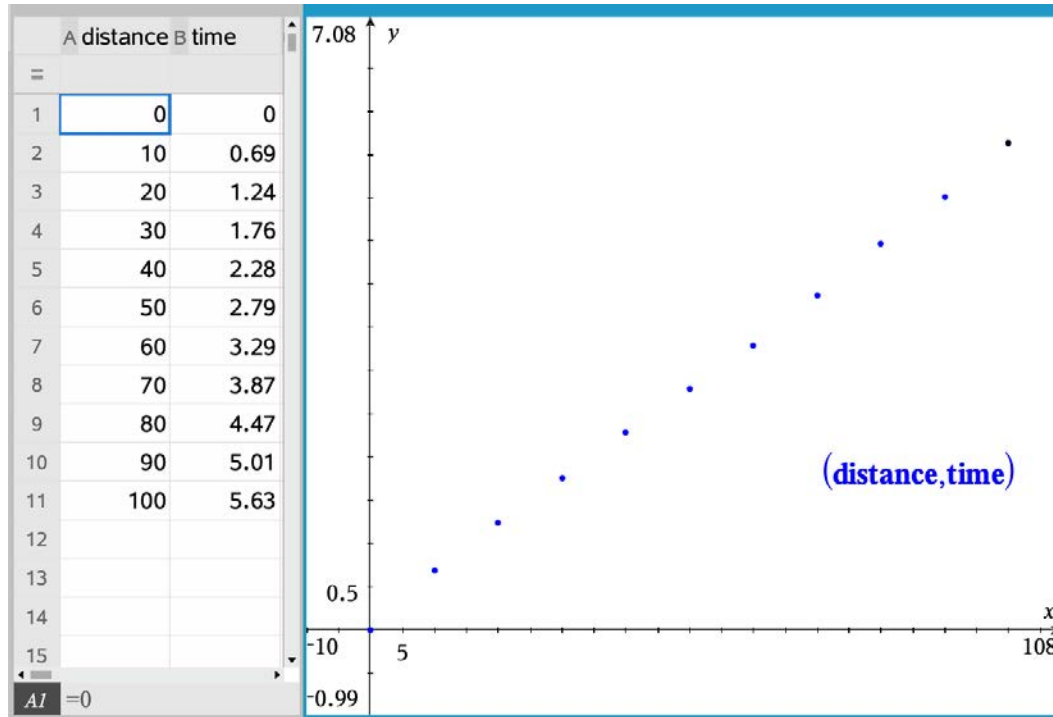
Reële functies wat anders bekeken

Motion Match

Reële functies wat anders bekeken

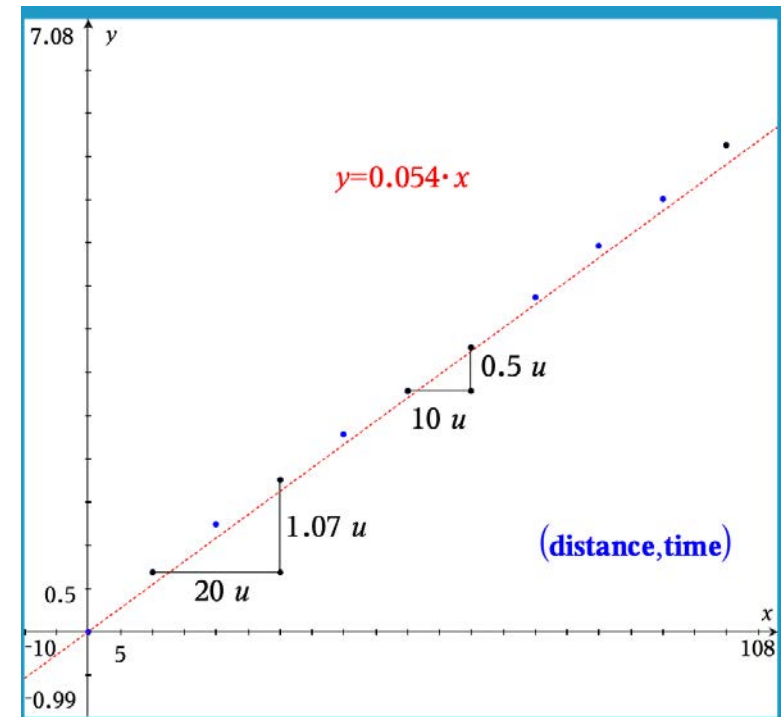
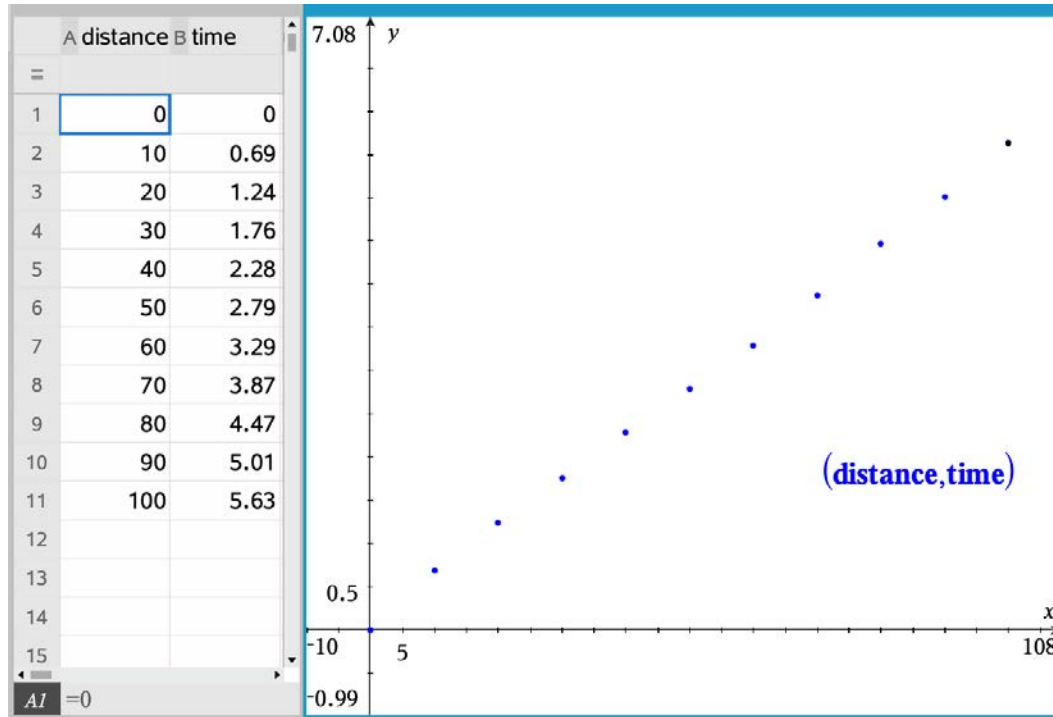
Linear Rover

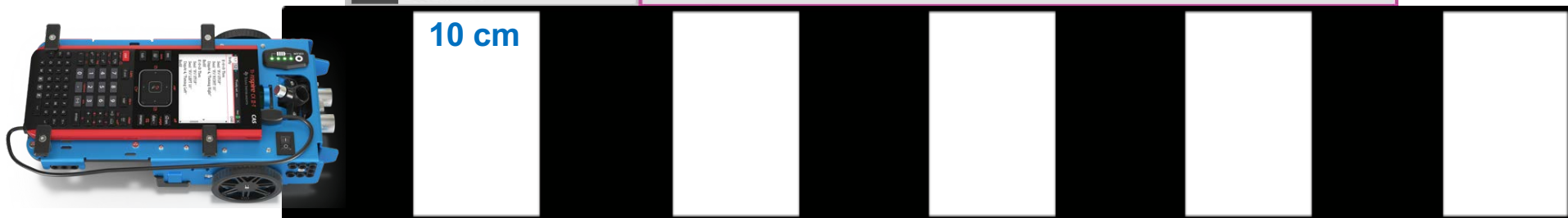
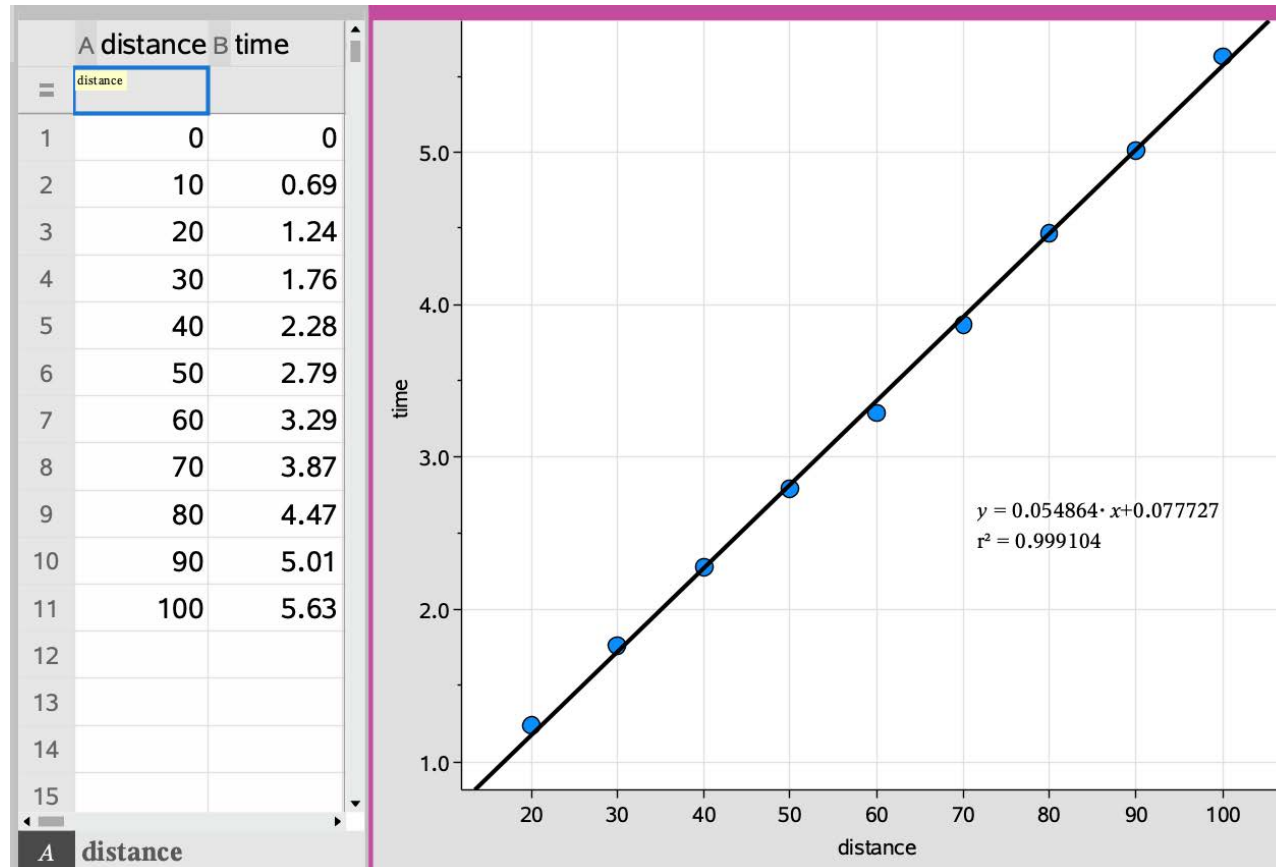
Reële functies wat anders bekeken

Linear Rover

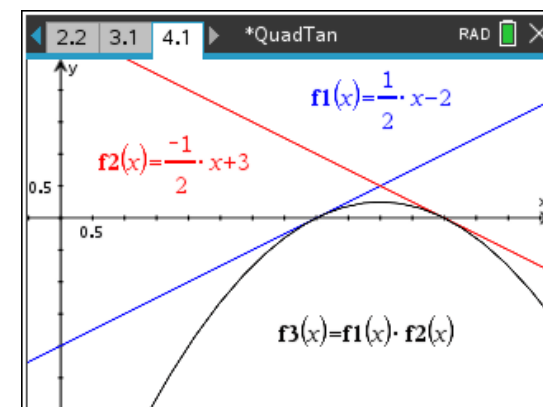
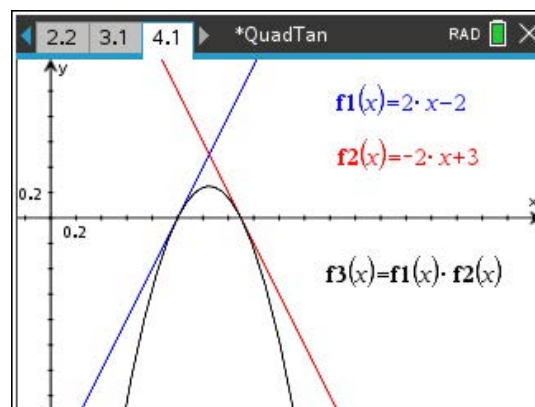
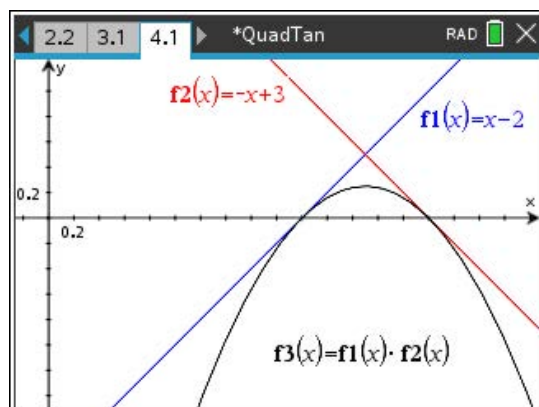
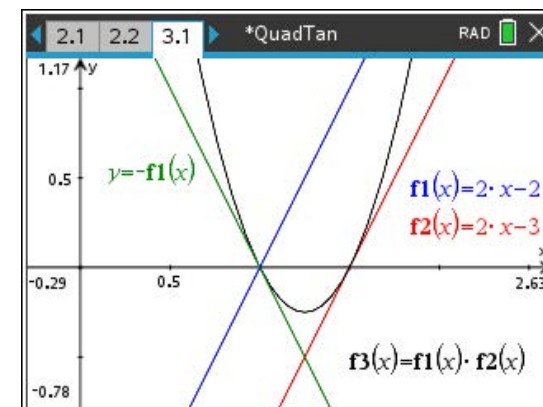
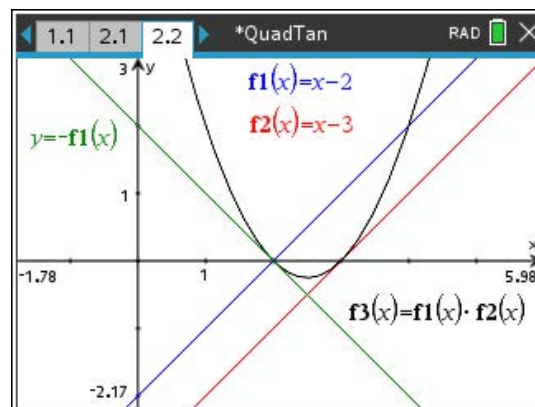
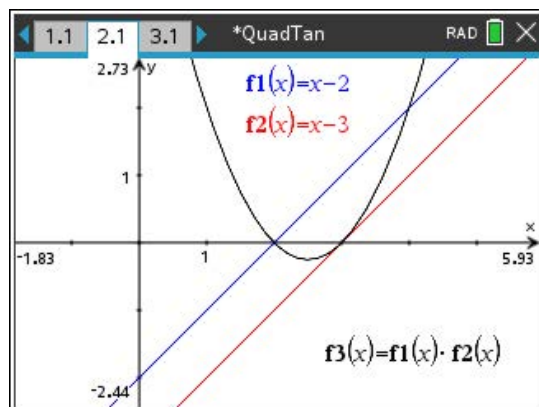
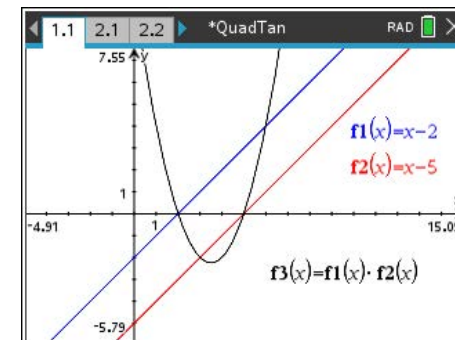
Reële functies wat anders bekeken

Linear Rover

Reële functies wat anders bekeken

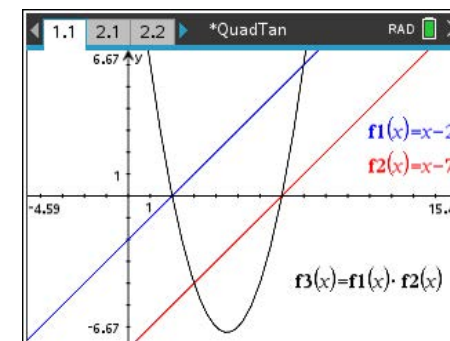
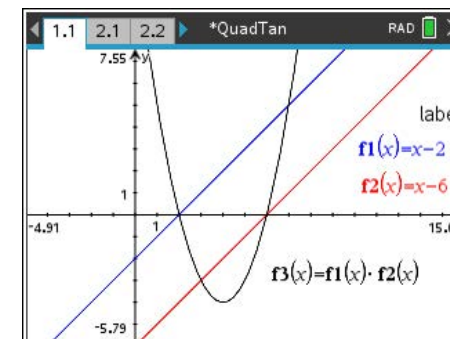
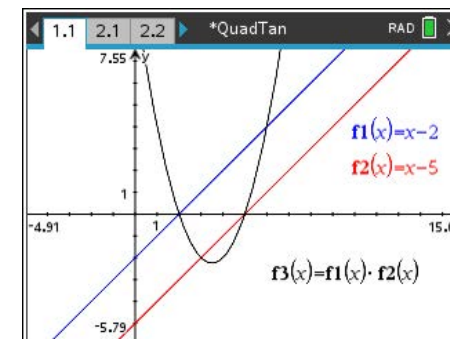
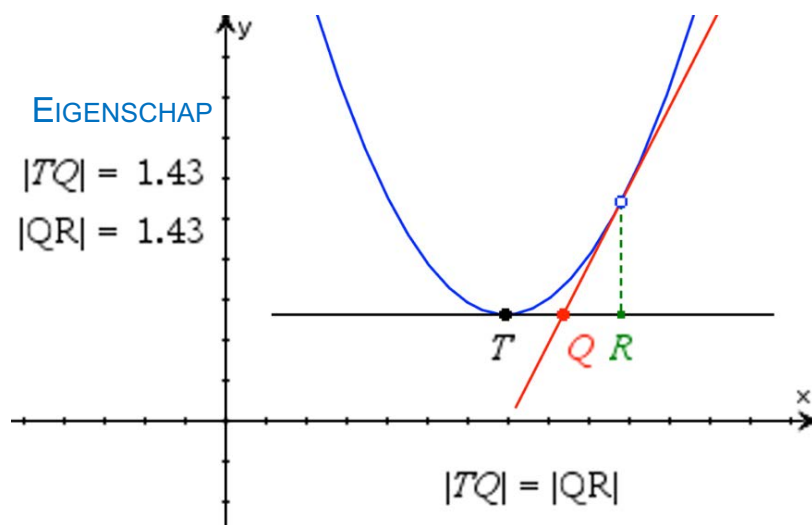
Van 1e graad naar 2e graad

Reële functies wat anders bekeken

Van 1e graad naar 2e graad

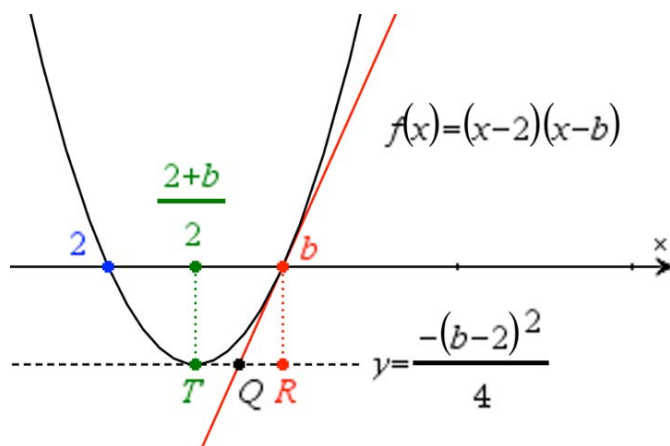
Voor welke $b \in \mathbb{R}$ geldt dat $y = (x - b)$ de raaklijn is aan de grafiek van $f(x) = (x - 2)(x - b)$ in $(b, 0)$?

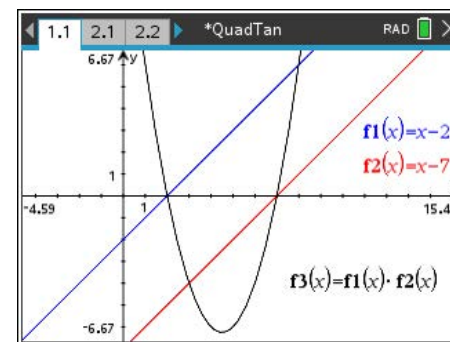
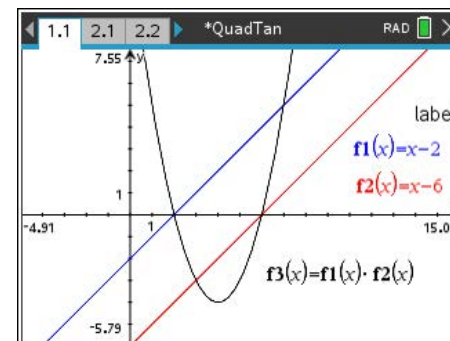
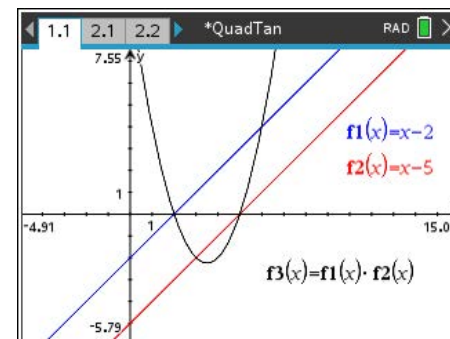
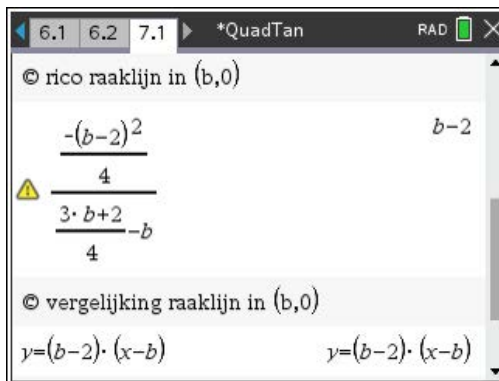
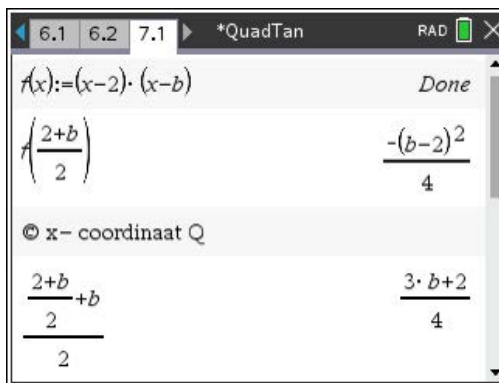
Reële functies wat anders bekeken

Van 1e graad naar 2e graad

Voor welke $b \in \mathbb{R}$ geldt dat $y = (x - b)$ de raaklijn is aan de grafiek van $f(x) = (x - 2)(x - b)$ in $(b, 0)$?

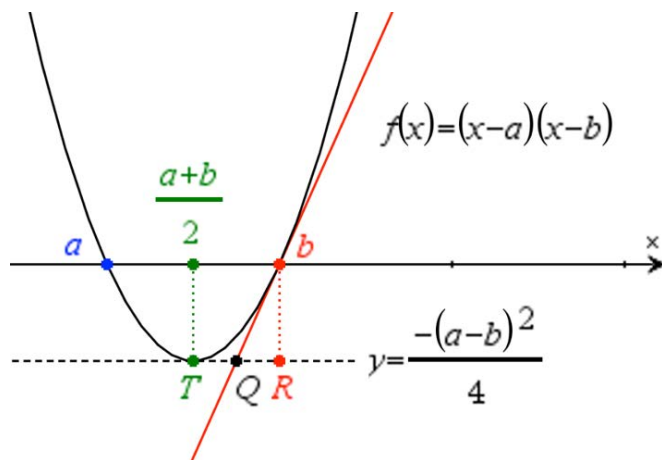
$\text{solve}((b-2) \cdot (x-b) = x-b, b) \quad b=x \text{ or } b=3$

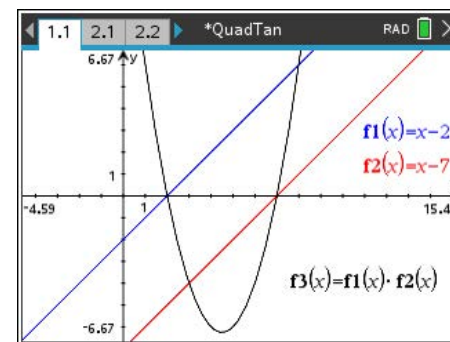
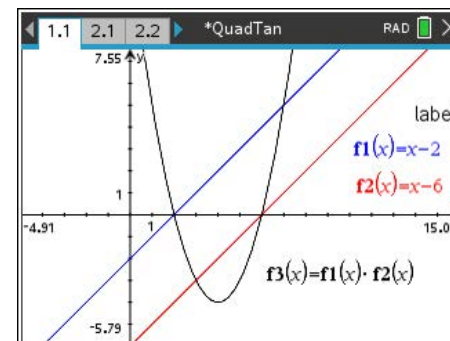
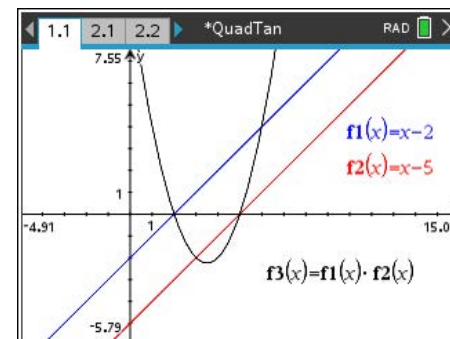
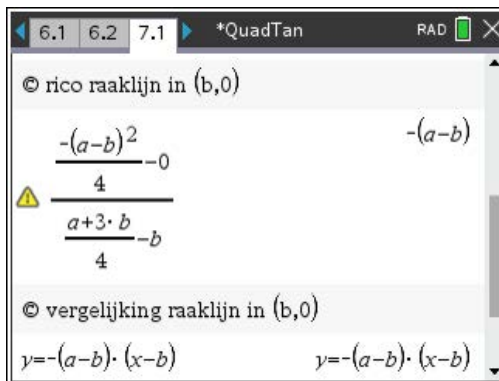
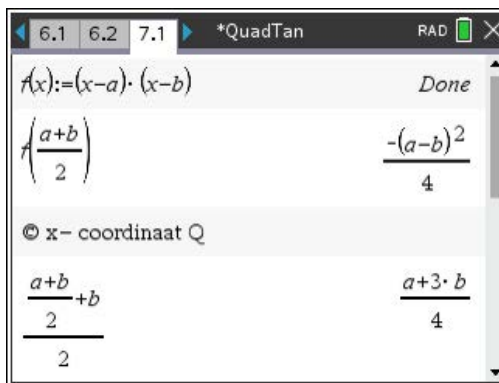
Reële functies wat anders bekeken

Van 1e graad naar 2e graad

Voor welke $a, b \in \mathbb{R}$ geldt dat $y = (x - b)$ de raaklijn is aan de grafiek van $f(x) = (x - a)(x - b)$ in $(b, 0)$?

$$\text{solve}(-(a-b) \cdot (x-b) = x-b, b) \quad b=x \text{ or } b=a+1$$

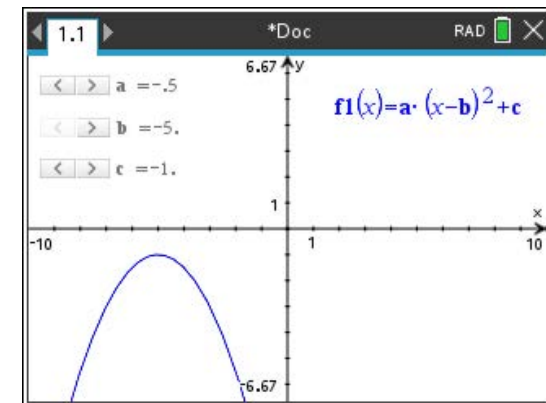
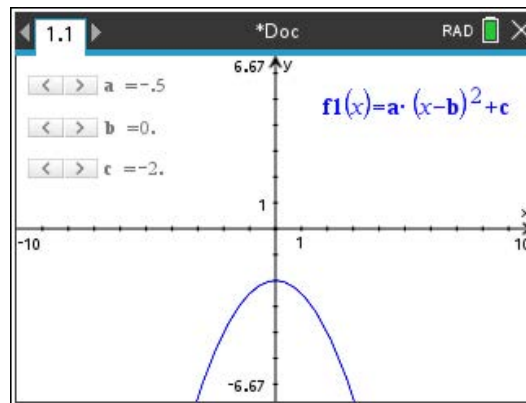
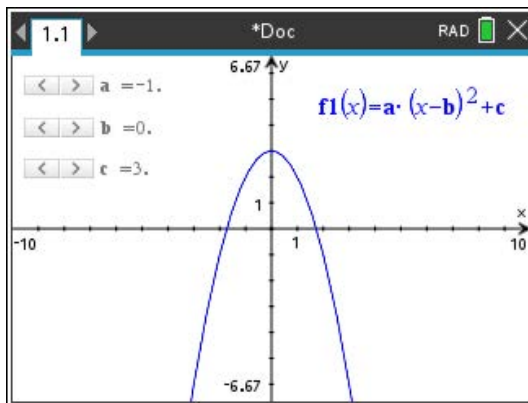
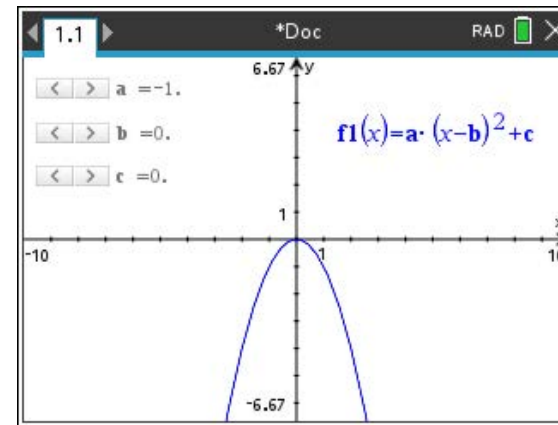
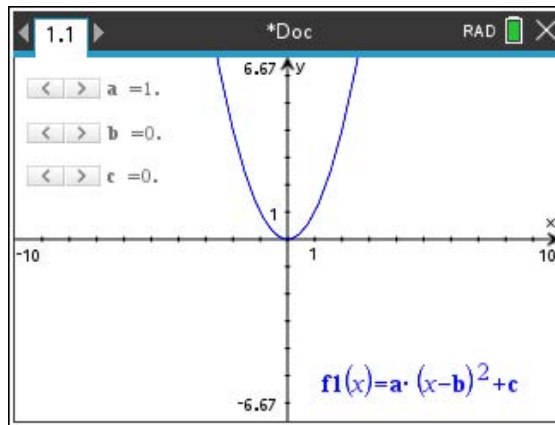

Reële functies wat anders bekeken

Functies van de 2^e graad

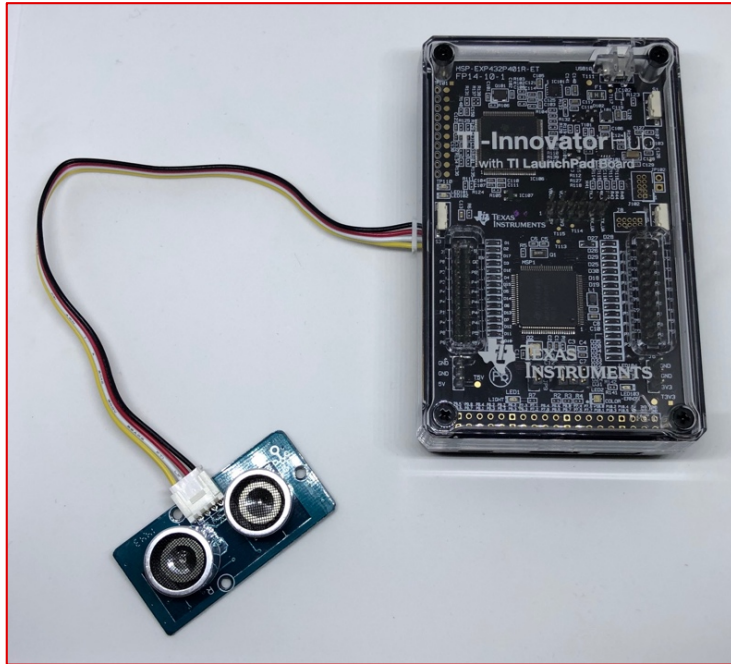
$$f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$$
$$x \mapsto a(x - b)^2 + c \text{ met } a \neq 0$$

$$f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$$
$$x \mapsto ax^2 + bx + c \text{ met } a \neq 0$$

Reële functies wat anders bekeken

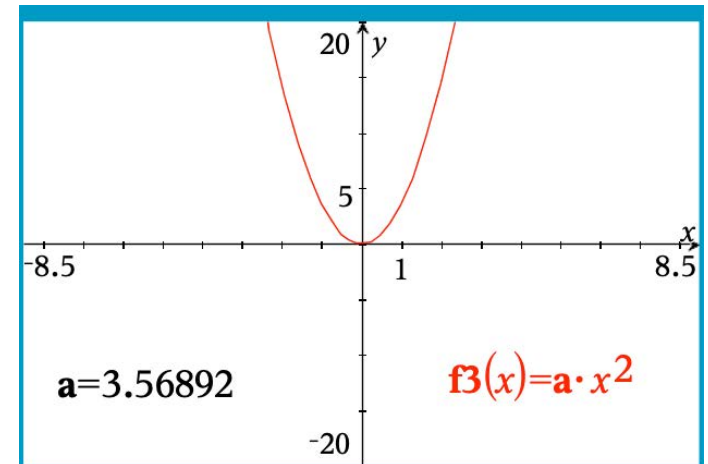
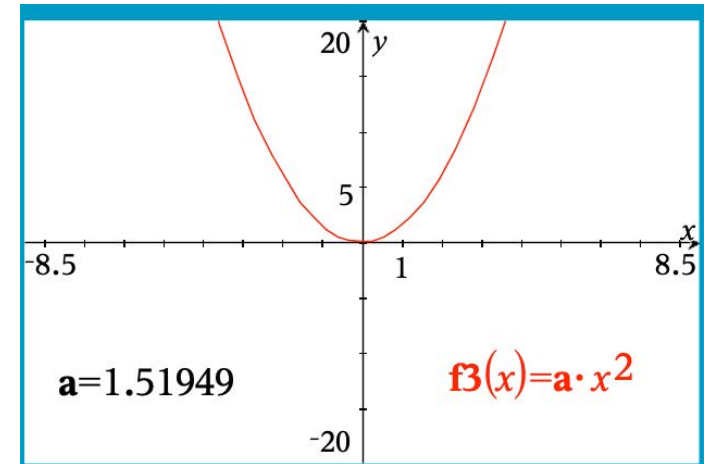
Functies van de 2^e graad


```

afstand 1/6
Define afstand()=
Prgm
Send "CONNECT RANGER 1 TO IN 1"
Send "READ RANGER 1"
Get d
Disp d," m"
a:=10*d
Disp a," dm"
EndPrgm
    
```

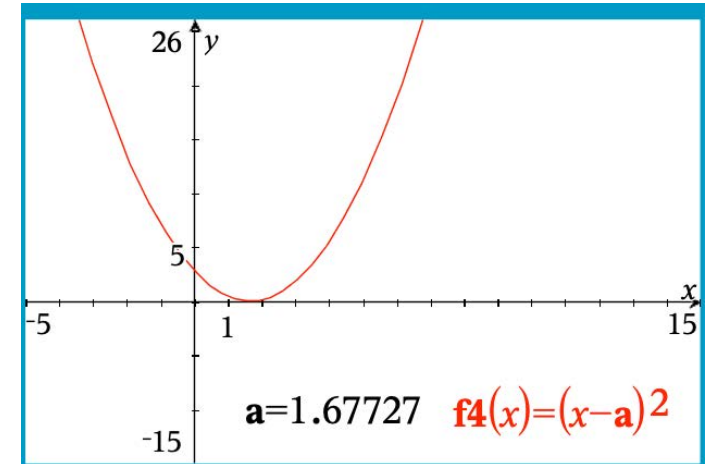
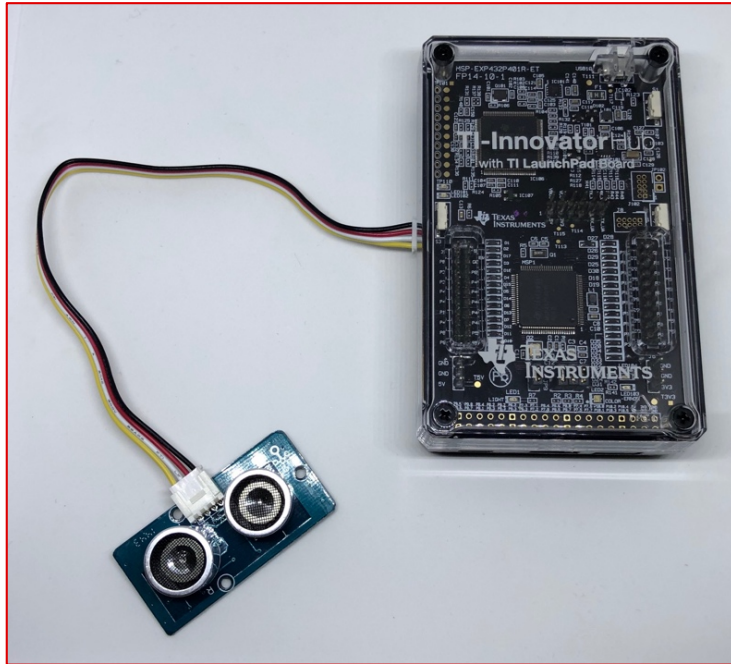
0.15 m	Done
1.52 dm	Done
afstand()	
0.36 m	Done
3.57 dm	Done

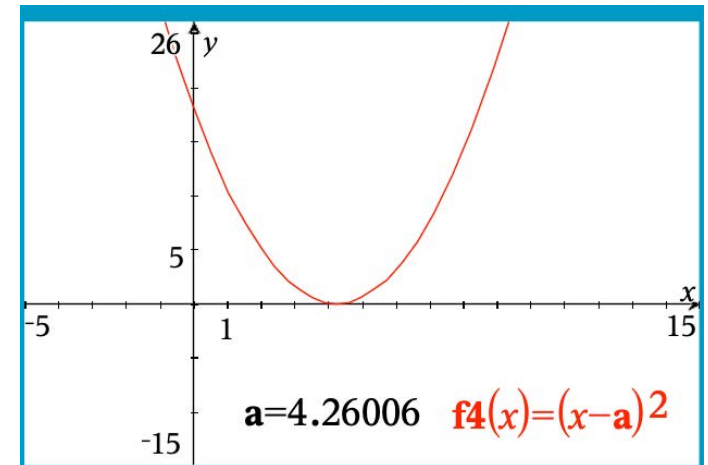
Reële functies wat anders bekeken

Functies van de 2^e graad

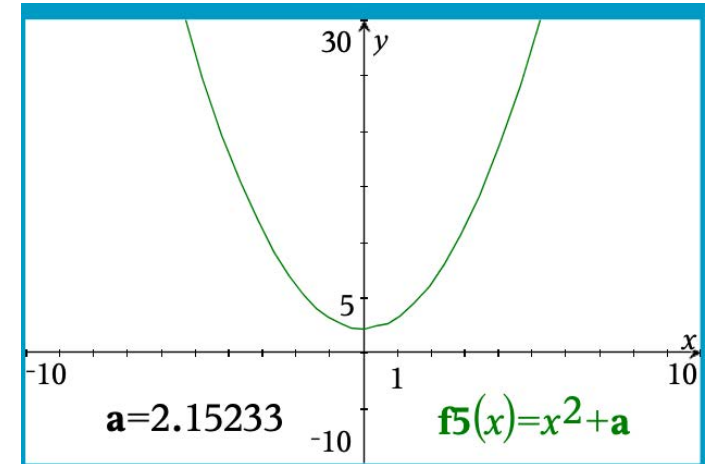
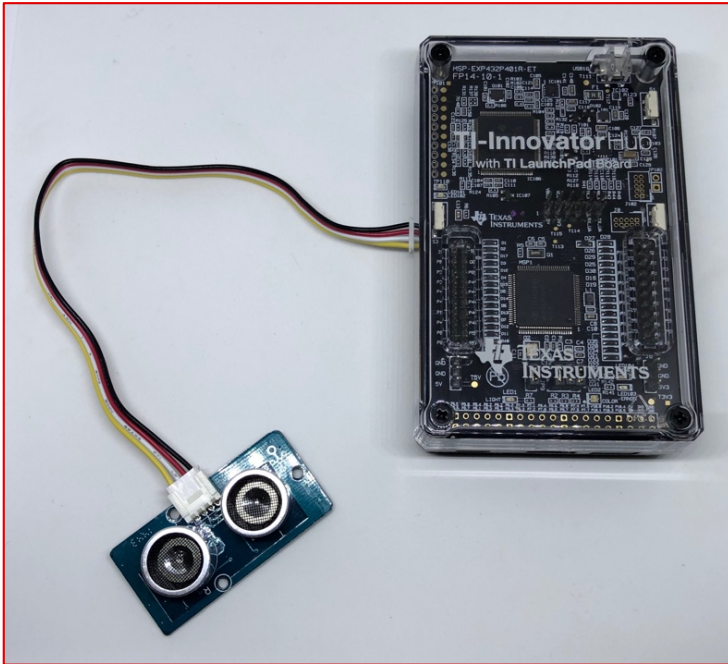
afstand	1/6	0.17 m
Define afstand()		1.68 dm
Prgm		Done
Send "CONNECT RANGER 1 TO IN 1"		
Send "READ RANGER 1"		
Get d		
Disp d," m"		0.43 m
a:=10*d		4.26 dm
Disp a," dm"		Done
EndPrgm		

afstand()

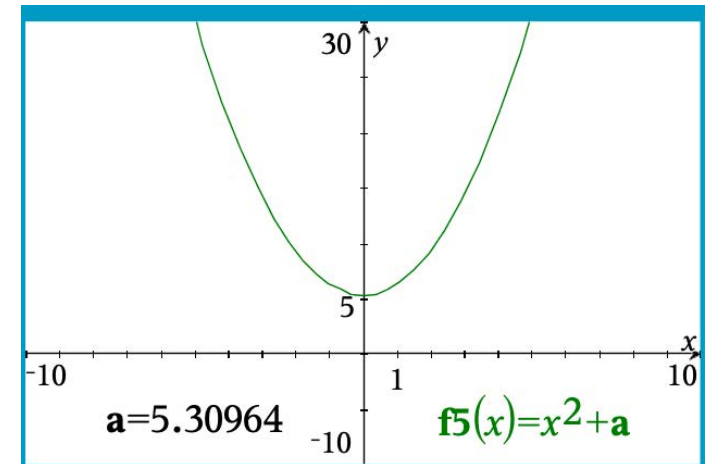

Reële functies wat anders bekeken

Functies van de 2^e graad

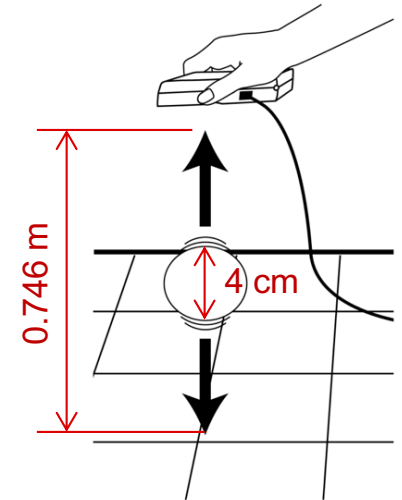
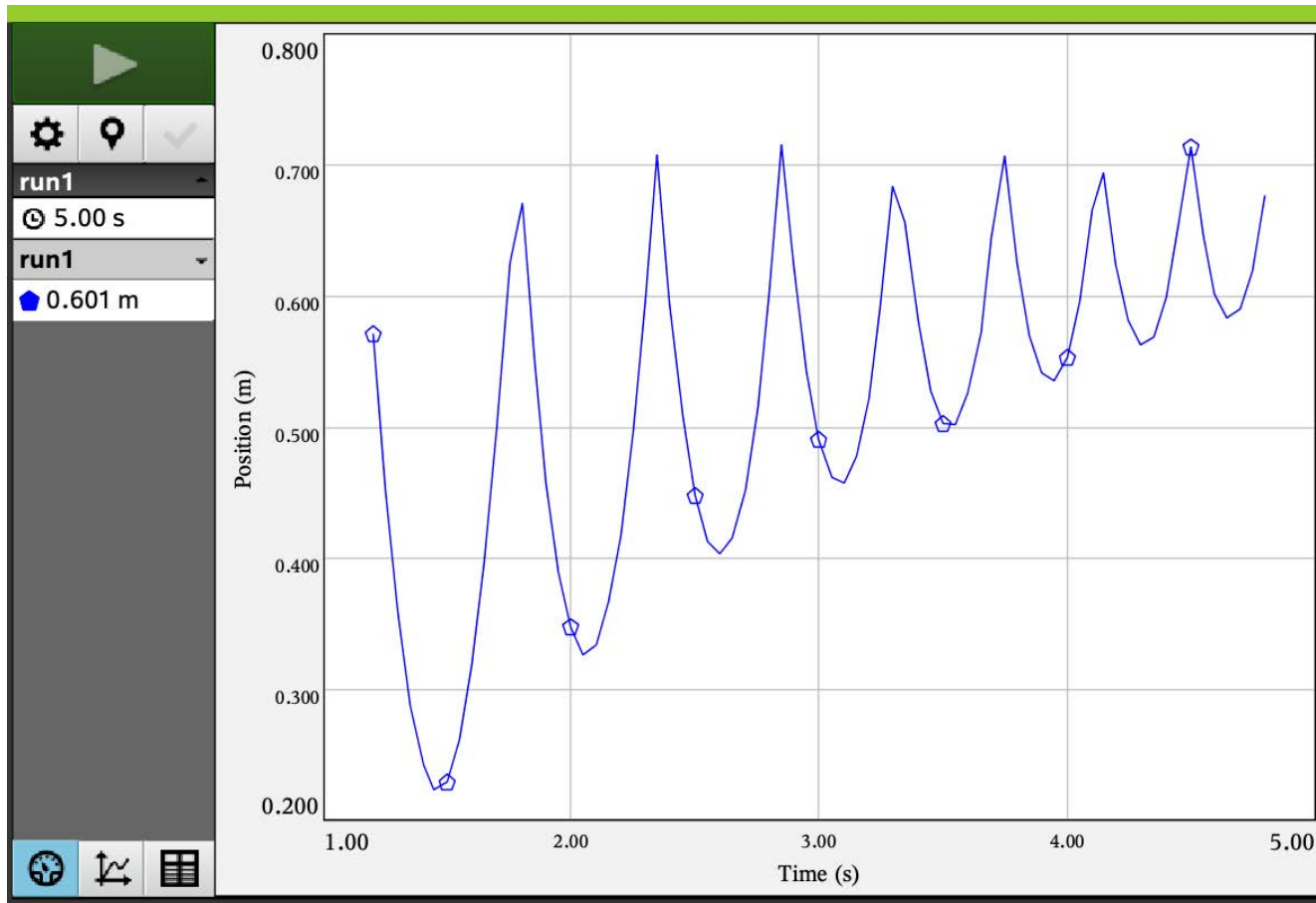

afstand	6/6	0.22 m
Define afstand() =		2.15 dm
Prgm		Done
Send "CONNECT RANGER 1 TO IN 1"		
Send "READ RANGER 1"		
Get <i>d</i>		
Disp <i>d</i> , " m"		0.53 m
$a:=10 \cdot d$		5.31 dm
Disp <i>a</i> , " dm"		Done
EndPrgm		

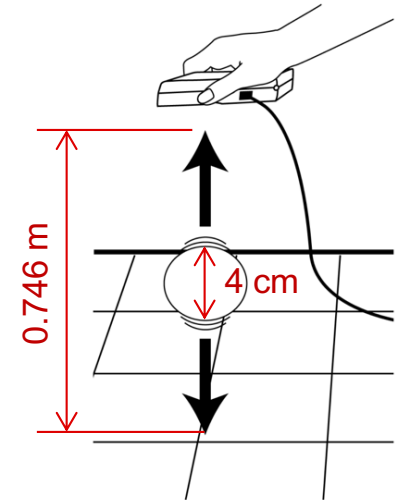
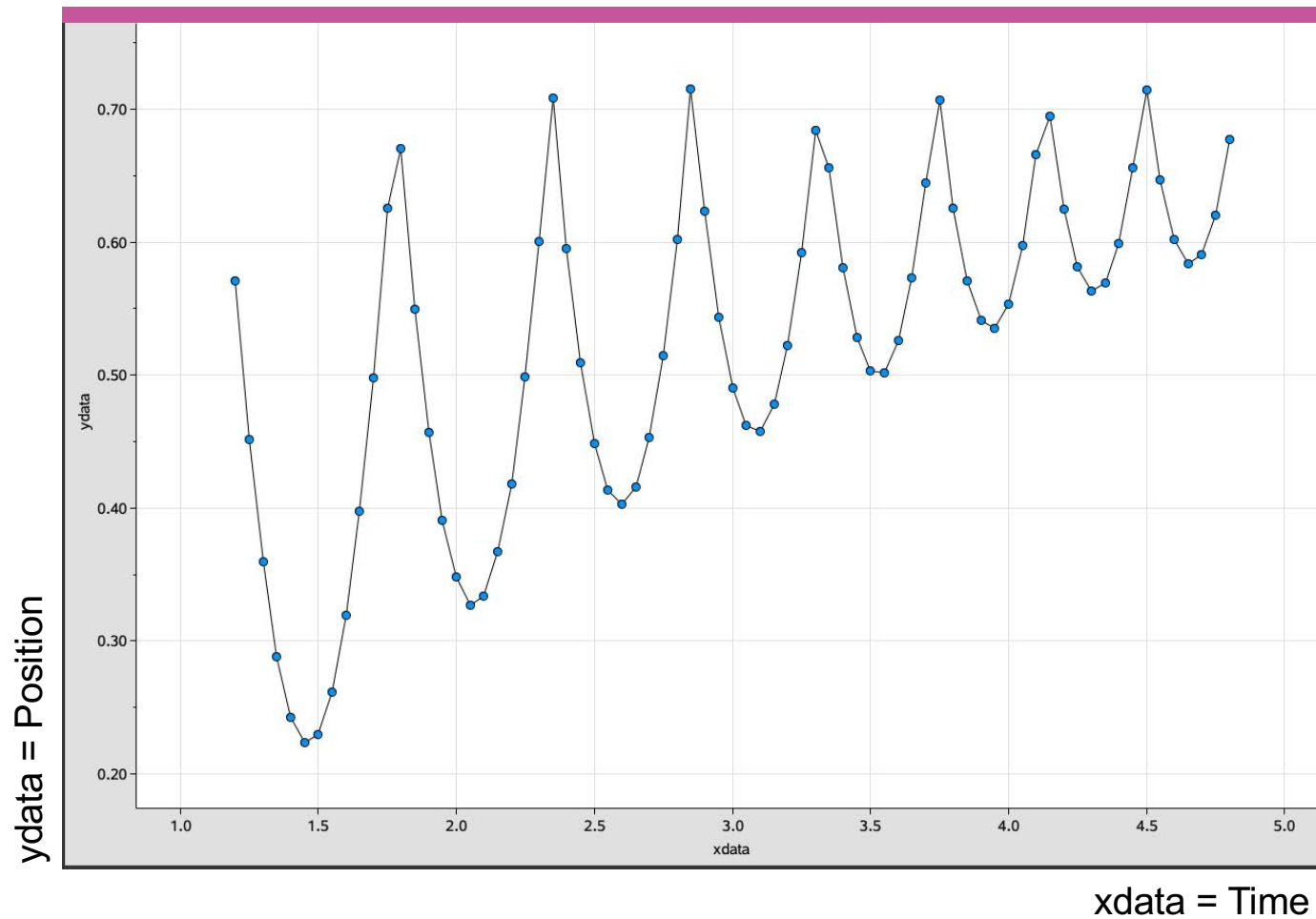
Reële functies wat anders bekeken

Bouncing Ball

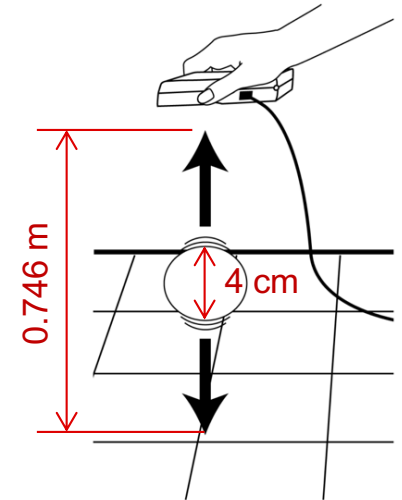
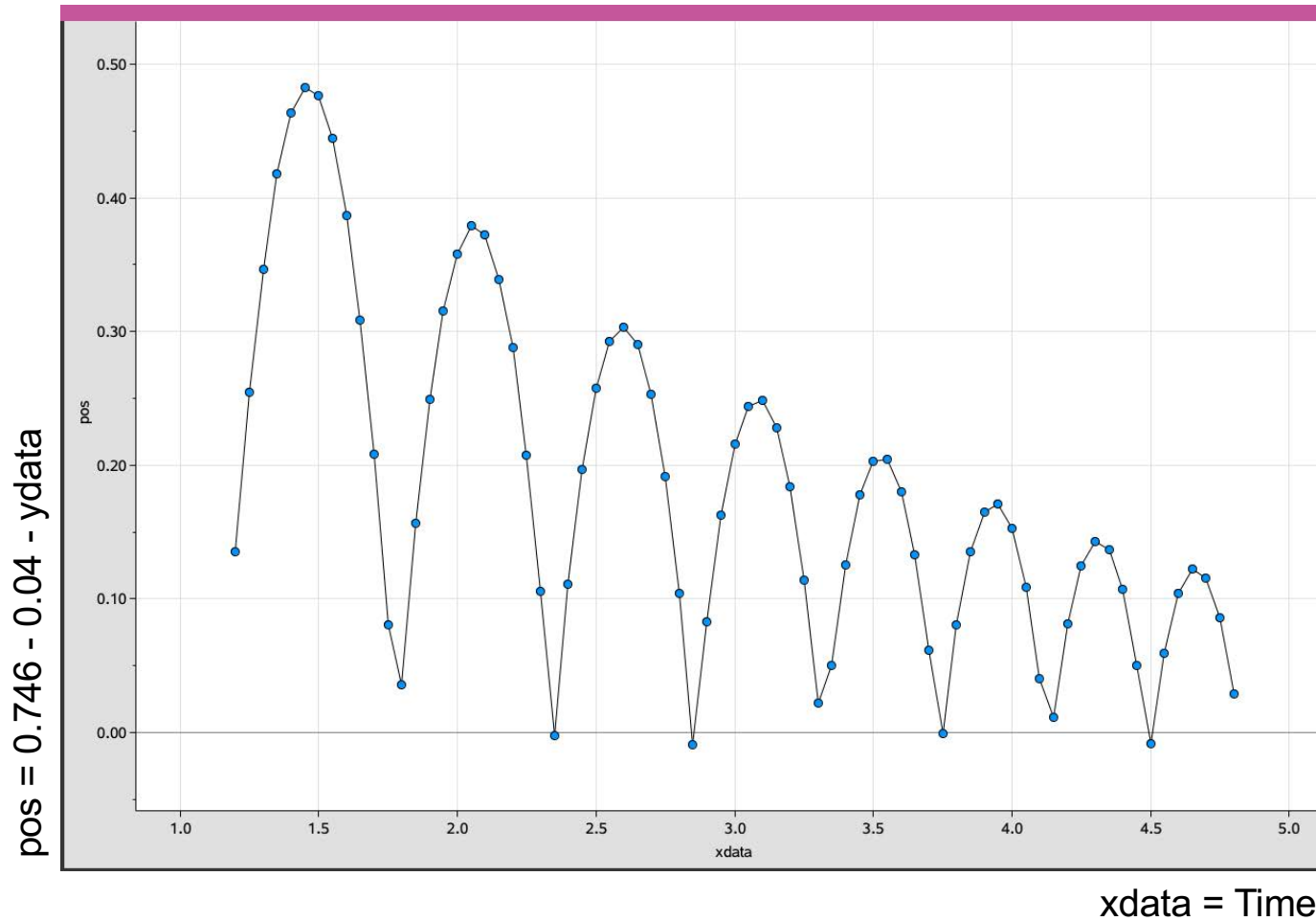
Reële functies wat anders bekeken

Bouncing Ball

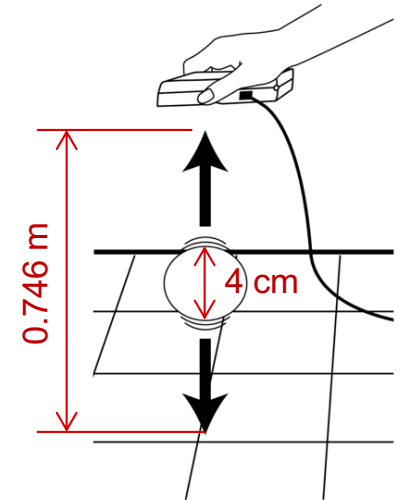
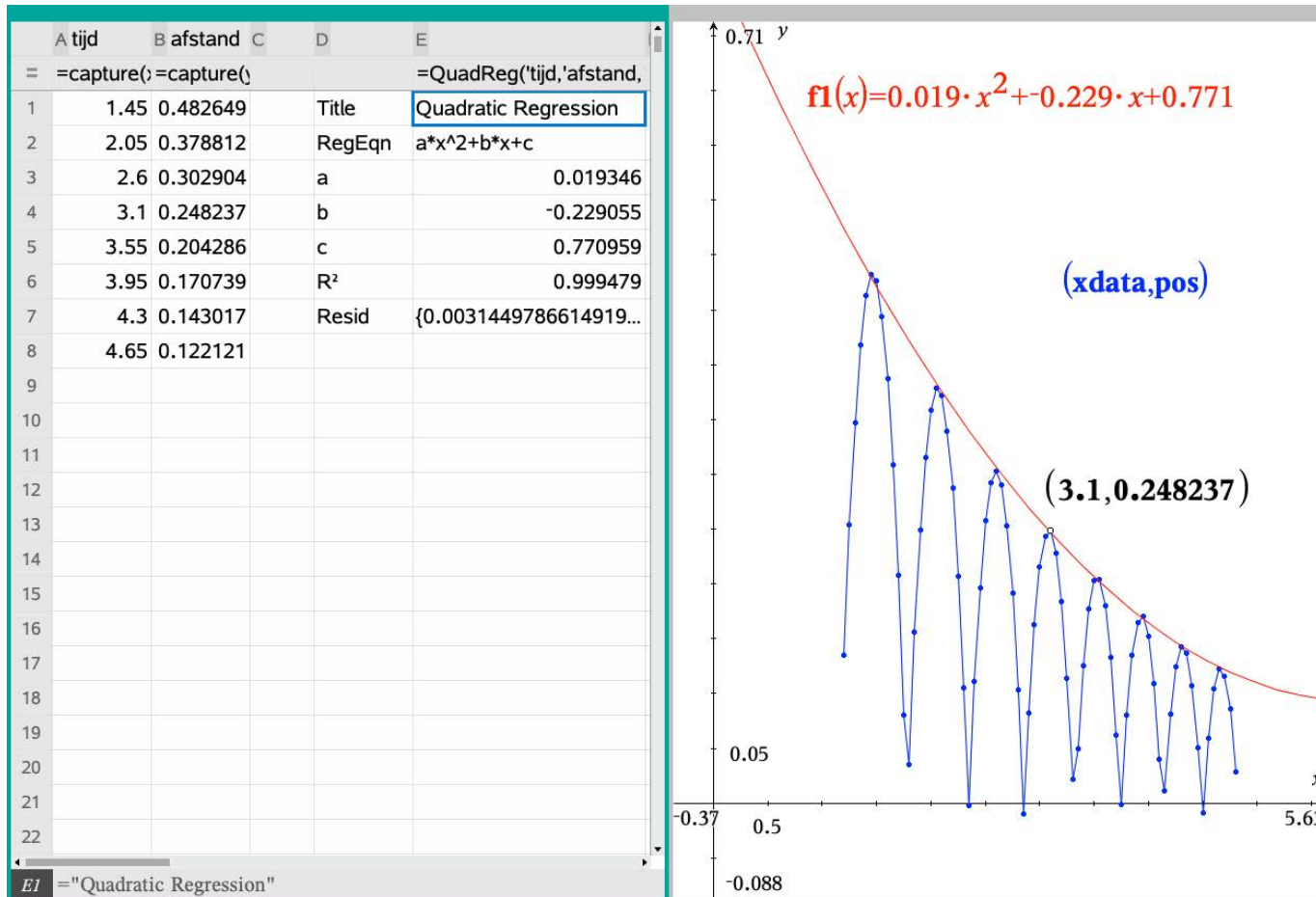
Reële functies wat anders bekeken

Bouncing Ball

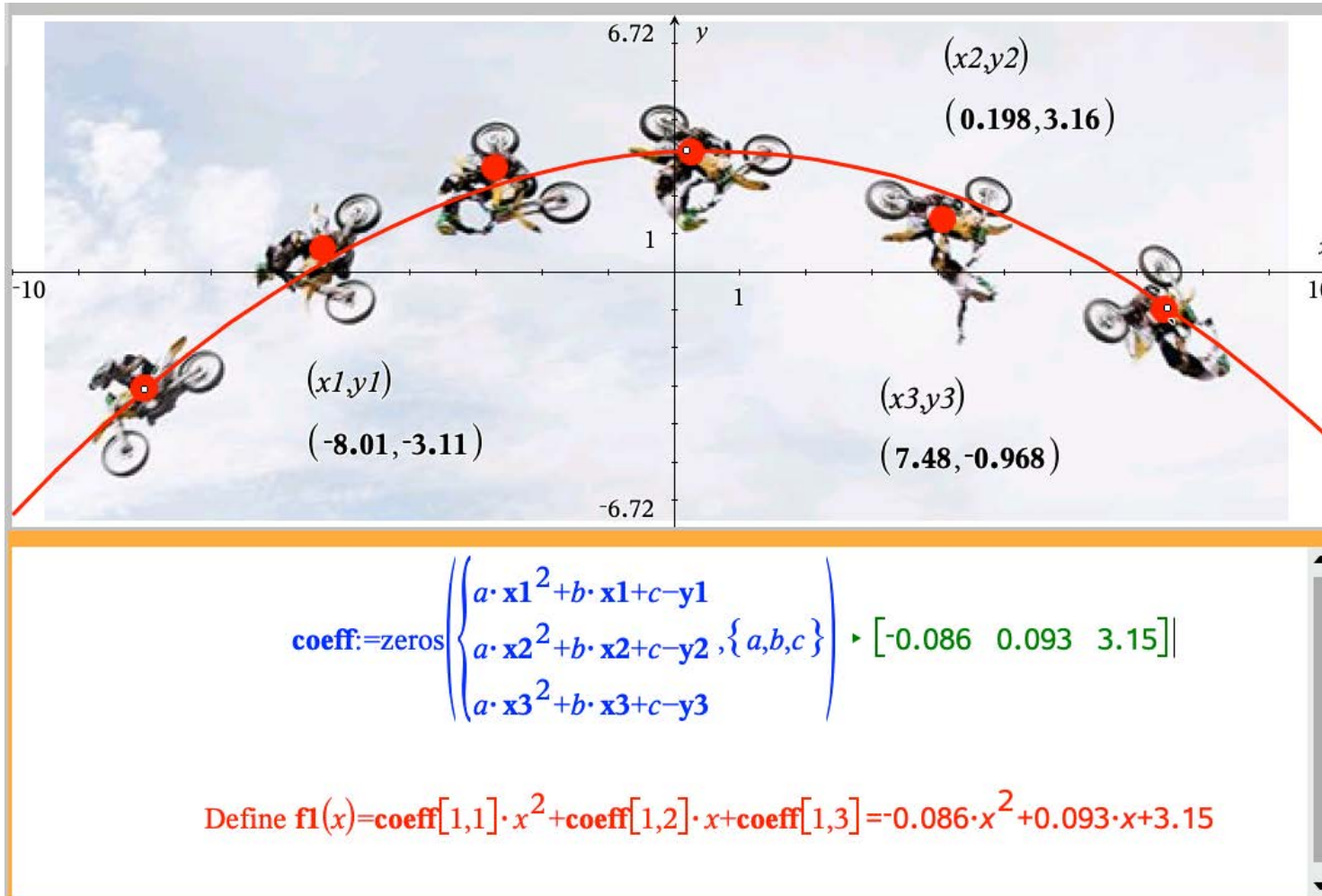
Reële functies wat anders bekeken

Bouncing Ball

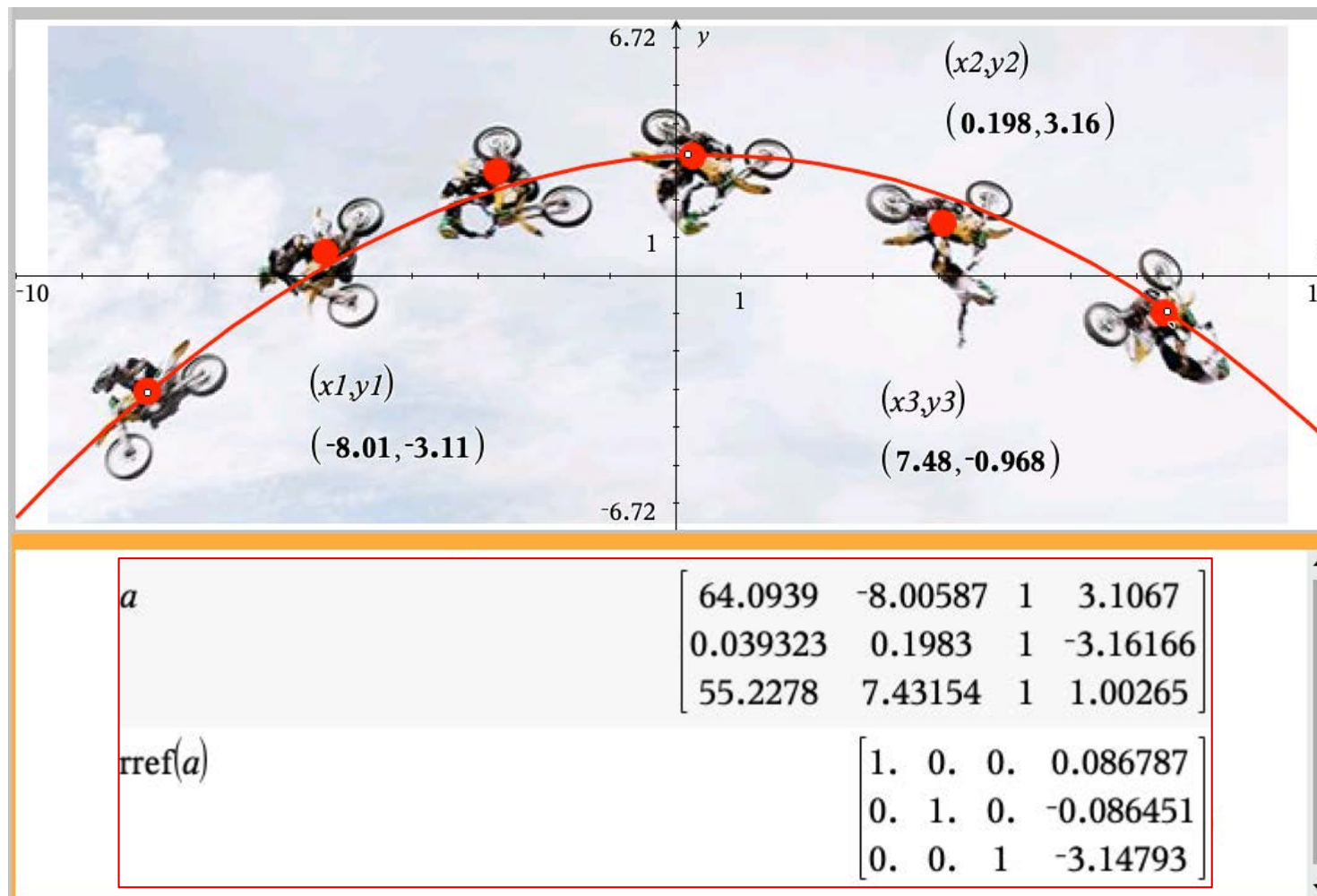
Reële functies wat anders bekeken

Quadratic Modelling

Reële functies wat anders bekeken

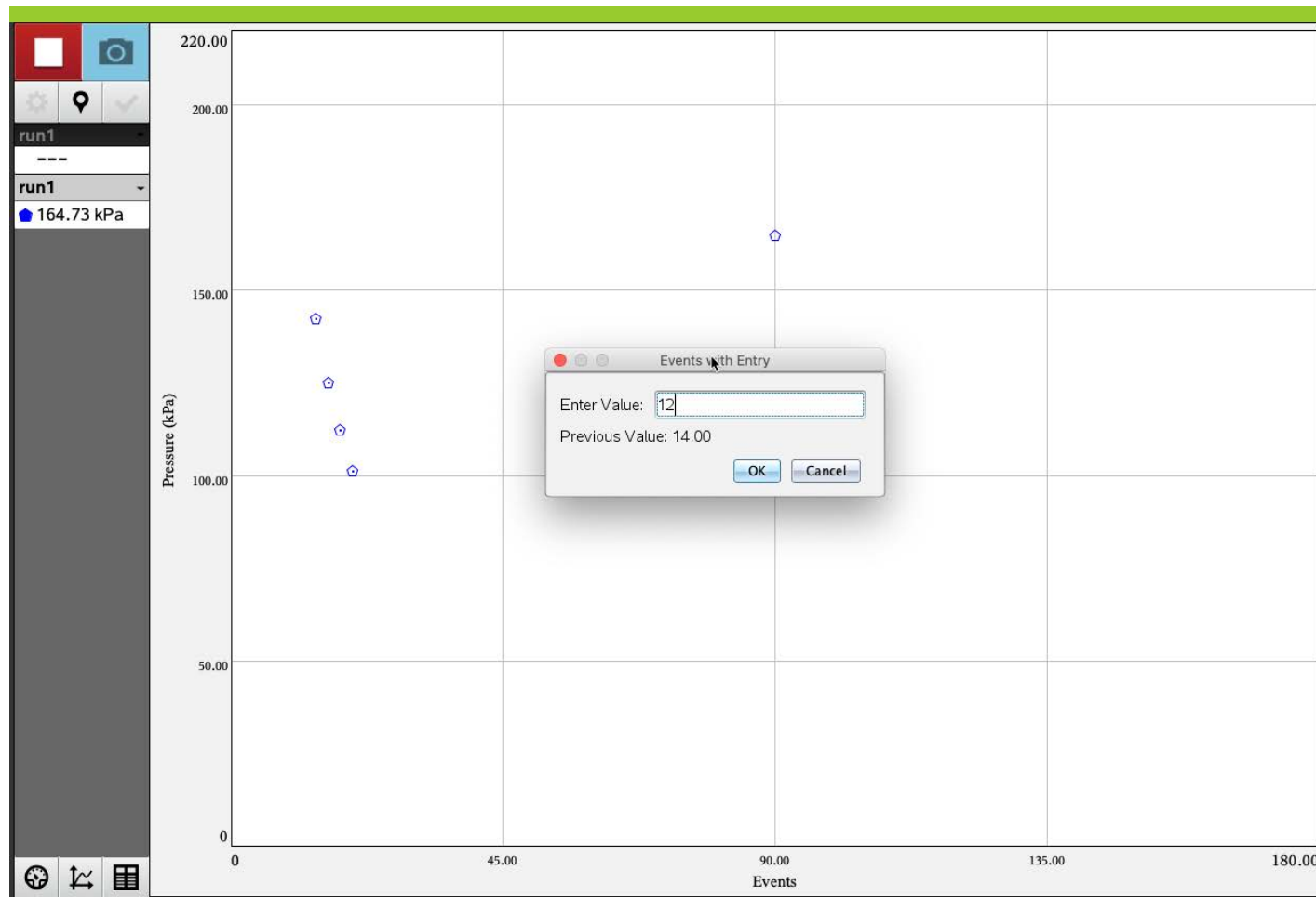
Quadratic Modelling

Reële functies wat anders bekeken

Boyle's Law

Reële functies wat anders bekeken

Boyle's Law

